

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr.2 (453)

1988 liepos 22

T r é m i m a i   i r   t r e m t i n i a i

Lietuviškoji išeivija kasmet mini Baisųjį Birželį. Tas gražusis pavasario mėnuo baisiuoju pavadintas dėl to, kad 1940 birželį sovietai okupavo Lietuvą, 1941 tą pat mėnesį pradėjo masinius pabaltiečių trėmimus, o po savaitės irgi birželį prasidėjo vokiečių-sovietų karas, atnešęs mūsų kraštui nacių okupaciją ir didelį sunaikinimą.

Masiniai trėmimai į Sibirą Sovietų Sąjungoje pareikalavo daug milijonų žmonių aukų. Jie buvo naudojami išnaikinti režimo užmačioms besipriešinantiesiems arba potencialiems priešininkams. Ukrainoje ir vėliau Lietuvoje buvo tremiami nenorintys į kolchozus eiti valstiečiai bei sovietinės okupacijos priešai, jų šeimos, giminės ir kaimynai. Trėmimai buvo naudojami ir tautų naikinimui: Volgos vokiečių, Krimo totorių ir kitų.

Nedaug tėra Sovietų Sąjungoje žmonių, kurie patys arba jų šeimų nariai, arba artimi giminės nebūtų nukentėję. Trėmimų pasekmės baisios. Milijonų nukankintų žmonių kaulais nukloti Sibiro plotai. Ant jų išaugo nauji miestai, kaip Norilskas ir kiti. Chruščiovui sumažinus gulagų skaičių, tūkstančiai grįžo į gimtines palaužtomis sveikatomis, suluošinti. Tai buvo patys laimingieji. Daugeliui buvo užkirstas kelias grįžti į tėvynę. Jie turėjo pasilikti arba ištremimo vietoje toliau vargti, arba bandyti kurtis kitose sovietinėse respublikose. Taip atsirado stambūs lietuvių telkiniai Sibire, Latvijoje, Rytprūsiose ir kitur.

Iki šiol trėmimai komunistų buvo nutylimi arba gražinami, vadinant juos perkeldinimu ir pan. Naujasis Sovietijos valdovas Gorbačiovas, ėmėsis pertvarkyti ūkį ir kitas sritis, suprato, jog su stručio politika toli nenuėsi. Jis leido minėti trėmimus ir pagerbti jų aukas, bandydamas visą kaltą suversti Stalinui. Trėmimai į Sibirą nėra joks Stalino išradimas. Jau rusų carai masiškai trėmė lietuvius po visų sukilimų, po Kražių skerdynių, už lietuviškas knygas ir už kitus "nusikaltimus". Sovietų ištremti lietuviai rado Sibire dar nuo carų laikų užsilikusius ir jau surusėjusių savo tautiečių. Ne kitoks likimas laukia ir dabartinių tremtinių. Už Lietuvos ribų Sovietų Sąjungoje niekur neleidžiama steigti lietuviškų mokyklų.

Sovietijoje trėmimus įvedė ir vykdė komunistų partija, kurios vadas buvo Stalinas, o dabar Gorbačiovas. Pradėjus perestroiką, kalbama apie tremtinių rehabilitavimą. Kad gyventojai patiktų ketinimo rimtumą, sovietai turėtų pasielgti taip, kaip pasielgė vokiečiai. Vak.Vokietijos vyriausybė pasmerkė Hitlerį ir nacionalsocializmą, dosniai atsilygindama jo aukoms. Izraeliui milijardus DM išmokėjo už išnaikintus žydus. Atsisteisia ir kitų tautybių žmonėms. Vokiečiai skaudžiai nubaudė Hitlerio laikais kankinčius ir žudžiusius žmones.

Gorbačiovas smerkia tik Staliną, bet ne komunizmą. Tad sovietai juo labiau turėtų atsilyginti stalinizmo ir komunizmo aukoms, jei nori prieš savo piliečius ir prieš pasaulį nusivalyti kraujo dėmes. Statymas paminklų stalinizmo aukoms ir jų rehabilitavimas bus tik įtūžusių masių rami-

nimas propagandiniiais mostais, jei jų neseks atsisteisimas nukentėjusiems. Sibiro tremtiniai ir jų įpėdiniai reikalauja, kad sovietų valdžia pasektų vokiečių pavyzdžiu.

Lietuviai laukia, kad būtų paskelbta trėmimų statistika ir sudaryti tremtinių sąrašai su nurodymu iš kur, kada ir į kur žmogus buvo išstremtas, kur buvo laikomas tremtyje ir kur bei kokia mirtimi mirė, kur buvo palaidotas, kad artimieji žinotų, kur jį ieškoti jo kapo. Jei išliko gyvas, tai kada grįžo į Lietuvą.

Turėtų būti sudaryti ir trėmimus paruošusių bei vykdžiusių asmenų sąrašai, kad būtų galima patraukti juos atsakomybėn. Tiek tremtinių, tiek ir trėmimus vykdžiusių asmenų sąrašai turėtų būti visiems prieinami.

Turėtų būti pasirūpinta ir baudžiamųjų įstatymų papildymu, numatant nemažas bausmes už trėmimų ruošimą bei vykdymą, kaip už nusikaltimus prieš žmoniškumą.

Lietuviai nenurims, kol nebus sustabdyti vežimai į Sibirą. Teismų nubaustiems žmonėms yra pakankamai vietos ir Lietuvoje bausmėms atlikti.

S t u t t g a r t

Švabų sostinės lietuvių būrelis birželio 5 kun.K.Senkaus laikytomis pamaldomis ir meniniu montažu paminėjo masinius lietuvių trėmimus į Sibirą, kurie buvo pradėti 1941 birželio 14. Tada buvo išvežta per 35.000 įvairaus amžiaus ir socialinės padėties žmonių. Kelis kartus didesnę planą įvykdyti sutrukdė už savaitės prasidėjęs vokiečių-sovietų karas.

Po pamaldų įvyko visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas, kurį pravedė Petras Čepas, sekretoriavo Aldona Bekerienė. Kultūrinę apylinkės veiklą apžvelgė pirmininkas Elgardas Šulcas. Kontrolieriai Martynas Mileris ir Jurgis Stavskis patvirtino, kad atskaitomybė vedama tvarkingai.

Į LB apylinkės valdybą perrinkti Elgardas bei Marytė Šulcai, kun.Kazimieras Senkus ir Sofija Baublienė. Kontrolieriais išrinkti J.Stavskis ir Kristina Šereikienė. Pasveikinti 4 nauji nariai. Salėje buvo išdėstyta spauda apie persekiojamuosius ir sąjūdžius už žmogaus teises.

Apie persekiojamuosius montažą su pranešimais, poezija ir dainomis atliko E.ir M.Šulcai, A.Bekerienė bei M.Martišienė. S.Baublienė, E.Bolcienė ir kt. visus pavaišino kavute ir pyragais.

Pranešta, kad nuo rugsėjo 30 iki spalio 9 St.Eberhart bažnyčioje Stuttgarte rengiama paroda apie krikščionybą Lietuvoje. Nutarta š.m. spalio 22, Stuttgarte lankantis vysk. Pauliui Baltakiui, surengti Maironio minėjimą.

Ludwigsburge-Grünbühl lapkričio 20 bus atidengtas paminklas įvairių tautybių gyventojams tame mieste ir jų kraštams prisiminti. Nutarta pasirūpinti, kad į paminklą būtų įtaisytas ir Lietuvos vytiš.

H a m b u r g

Birželio 11 St.Petri bažnyčioje (Mönkebergstr.) lietuviai, latviai ir estai paminėjo išvežtuosius į Sibirą. Ekumenines pamaldas pravedė estų kun.Jaan Kaljurand, pamokslą pasakė latvių kun.dr.Gunars Ansons. Iš Šv.Rašto skaitė VLB Hamburgo apylinkės pirmininkė T.Lipšienė ir sekretorė E.Baliulienė. Giedojo Vilija Mozūraitytė. Vargonais grojo islandas H.Agnarson.

Po pamaldų pabaltiečiai, nešini savo tautų vėliavas, nuėjo prie žuvusiųjų paminklo, esančio šalia Rotušės aikštės, ir padėjo baltų gėlių vainiką su estų, latvių ir lietuvių tautinių spalvų kaspinais. Jų užrašas skelbė, kad prisimenamos ir pagerbiamos sovietinio režimo aukos.

Lietuvių (Teresė Lipšienė), latvių (Oskars Baltputnis bei Olga Spožuma) ir estų (Laida Kingsep) atstovai, susirinkę lietuvių būstinėje (Holzdamm 22) aptarti minėjimo, konstatavo, kad jis praėjo iškilmingai ir ramiai. Kai užsakyta policija atvyko tvarkos palaikyti, eitynės buvo jau pasibaigę.

Baisiojo Birželio minėjimą suruošė Vokietijos latvių jaunimo sąjunga, bendradarbiaudama su Pabaltiečių santalkos biuru Štrasburge, birželio 13 popiet Bonnoje. Dalyvavo apie 70 asmenų, daugiausia lietuvių jaunimas. Iš Romuvos autobusu buvo nuvykę 35. Visi buvo tamsiai apsirengę ir nešėsi dėžes arba lagaminus, lyg būtų tolimoje kelionėje, ant kurių užrašyti šūkiu vokiečių kalba, kaip į MIRTĮ, 1941.VI.14 ir pan.

15 val. iš Bonnos traukinių stoties Beuel visi žygiavo eilute per Reino tiltą ir visa miestą iki Münsterio aikštės sostinės centre, dalydami informacinius lapukus apie Pabaltijo valstybes ir masinius jų gyventojų trėmimus. Čia kalbas pasakė Pabaltiečių santalkos Štrasburge biuro vedėjas Algis Klimaitis apie Stalino vykdytus pabaltiečių trėmimus, pabrėždamas, kad sovietai iki šiol neskelbia trėmimų statistikos dėl jų bausimo. Latvių kun. P. Klavinš džiaugėsi, jog demonstracijoje dalyvauja tiek daug jaunimo. Tai rodo, kad jis nėra abejingas jų tėvų šalių praeičiai ir dabarčiai. Jis tikis, kad jei Pabaltijo kraštai jau šiandien atgautų laisvę, visi ten važiuotų gyventi ir dirbti. Tarpusavy pa draugavę, pabaltiečiai leidosi kelionėn į namus.

Prieš demonstraciją įvyko spaudos konferencija, į kurią atsilankė keletas Bonnoje dirbančių laikraštininkų. Juos informavo demonstracijos organizatoriai.

----- xXx -----

H a m b u r g

Kai ne kurios Vokietijos LB apylinkės pasiduoda snauduliui, Hamburge jaučiamas pagyvėjimas. Tai parodė ir š.m. balandžio 29 įvykęs visuotinis susirinkimas. Suėjo 24 nariai. Pirmininkavo Rič. Baliulis, sekretoriavo B. Paulauskienė. 1987 veiklą apžvelgė Valdybos pirmininkė T. Lipšienė, suminėdama LB apylinkės, o taip pat su ja sklandžiai bendradarbiaujančių Hamburgo lietuvių moterų klubo bei šokių grupės GINTARAS darbus.

Iždininkė Alma Mašidlauskienė pranešė, jog ši Valdyba perėmė iš buvusios Valdybos kasą su 161,84 DM nuostolių, kuriuos padengė buv. pirmininkas. Dabartinė LB apylinkės valdyba paprašyta ir toliau eiti pareigas. Kadangi ne visi jos nariai sutiko, išrinkta nauja, kuri taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Teresė Lipšienė, vicepirmininkas Gintaras Moors, sekretorė Elena Baliulienė, iždininkė Alma Mašidlauskienė ir narys jaunimo reikalams Raimundas Paulauskas.

Pageidauta, kad naujoji Valdyba surengtų Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos metinių minėjimą, leistų aplinkraščius, palaikytų glaudesnius santykius su nariais net aplankant juos namuose, dažniau kviestų visuotinius narių susirinkimus, tautinių šokių repetitijų proga įrengtų vaikų darželį, kur būtų užimami šokėjų vaikučiai, įgytų video aparatūra. Johansonas pažadėjo parūpinti lietuvišką vėliavą ir staltiesę.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

B a i s u s i s B i r ž e l i s

Masinių lietuvių trėmimo pradžios 47-ųjų metinių minėjimą š.m. birželio 14 suruošė 13b (mokinių iš užsienio) klasė. Pradėjo pačių mokinių sukurtu trumpu vadinimėliu. Po karštos dienos darbų šeima ramiai ilsisi. Kai kas dar skaito prie žvakų šviesos. Staiga su dideliu triukšmu išiveržia ginkluoti enkavedistai, čiumpa išsigandusias moteris ir priešintis bebandančius vyrus, velka per duris laukan ir krauna sunkvežimin. Vaidinimas baigiasi suspardymu iš grobikų nagų bandžiusios pasprukti moters.

Vaidino Silvija Rupilėnaitė, Veronika Banevičiūtė, Patricija Kairytė, Taga Gleveckaitė, Robertas Ibarra, Alain Gromašauskas, Andrius Sruoginis ir Andrius Gedminas. Po vaidinimo visi susirinko prie iki pusės stiebo pakeltos vėliavos. Andrius Sruoginis papasakojo apie prieš 47 metus vykdytus trėmimus, o vaidintojai skaitė eilėraščius ta pačia tema. Tada visi sustoję ratu ir susikibę rankomis sugiedojo - Kaip grįžtančius namo paukščius. Vėliava nuleista giedant tautos himną. Prie vėliavos stiebo esančio barako sieną puošė Zuzanos Juknaitės pieštas pasveikslas, vaizduojantis tremtinius.

E k s k u r s i j a į L i e t u v a

TĖVIŠKĖS DRAUGIJA daugel metų kvietėsi mūsų mokinius praleisti poros savaitių Velykų atostogas Lietuvoje. Ten iš jų būdavo traukte traukiami okupaciniam režimui palankūs pa-

pasisakymai ir savaip perredaguoti bei iškraipyti skelbiami komunistinėje spaudoje, skirtoje daugiausia užsienio lietuviams. Matyt ši akcija nedavė lauktų vaisių, kad jau dveji metai šios Gimnazijos mokinių į Lietuvą nebekviečia. Bet svetur gimęs ir bręstas jaunimas nori savo tėvų ir senelių gimtinę pažinti ne tik iš jų pasakojimų, bet ir pats pamatyti. Todėl per Velykų atostogas jie važiuoja jau nebe kaip TĖVIŠKĖS DRAUGIJOS, bet kaip savo giminių svečiai - kaip turistai.

Šiemet 30-ties asmenų ekskursiją per vokiečių kelionių biurą suruošė mokyt. Bronė Lipšienė. Kartu su ja turėjo važiuoti dar vienas jaunas mokytojas Linas Vyšnionis iš Clevelando. Bet ekskursijos išvykimo išvakarėse abu mokytojai gavo pranešimą, kad jie sovietinių vizų negauna. Tada ekskursijai vadovauti sutiko Vasario 16 gimnazijos mokinys Rimas Čuplinskas iš Toronto. Spausdiname jo kelionės įspūdžius.

- Važiuojame 30 asmenų. Grupą sudarė 22 mokiniai, 3 jų tėvai ir 5 kiti. Išvažiavome traukiniu iš Vokietijos kovo 29 rytą, o Vilnių pasiekėme 30-tos vakare. Didžiausia problema buvo bagažas, nes kiekvienas vežėsi po du ar tris lagaminus lauktuvių. Mui-tinėje nors daug nekratė, bet visgi parodė knygų baimę, sulaikydami keletą Lietuvos istorijos, Lietuvių enciklopedijos tomų ir kitų išėivijos leidinių, kuriuos gražino tik grįžtant namo. Vilniaus geležinkelių stoty mus pasitiko didžiulis būrys giminių. Tą vakarą buvome nuvežti į LIETUVOS viešbutį, kuriame apgyvendino po du kambarį.

Viešbutyje buvo labai patogų. Pastebėjau aštrų kontrastą tarp mūsų aprūpinimo ir Vilniaus gyventojų aprūpinimo. Savaime aišku, kad viešbuty už mokamus pinigus gauni gerą aprūpinimą, bet buvo visgi keista valgyti kasdien bulves, kai Vilniaus parduotuvėse jų nebuvo.

INTURISTAS buvo paruošęs programą pilnai užimti laiką, bet nebuvo privaloma visur dalyvauti. Kadangi daugelis mūsų buvome pirmą kartą Lietuvoje, atsitiko taip, kad dauguma verčiau praleido laiką su giminėmis. Velykų sekmadienį tie iš mūsų, kurie turėjo progos dalyvauti pamaldose, buvo labai sužavėti jų grožiu ir dalyvių gausumu.

Balandžio 6 važiavome į Klaipėdą. Mus, lipančius į autobusa, neatsiklausę filmavo Vilniaus televizijos reporteriai. Jie norėjo gauti ir pasikalbėjimų televizijai, bet niekas nesutiko. Vėliau patyrėme, kad tie įrašai buvo rodomi PANORAMOS laidoje su paaiškinimu, kad 'išėivijos mokytojai ir auklėtojai veda nepasitikėjimo politika', lyg mes būtume užsieny ideologiškai programuoti. Atrodo, kad reporterių noras išgauti su mumis pasikalbėjimą buvo labai didelis, nes tas pat pasikartojo jau išvykstant namo Vilniaus geležinkelių stoty. Vėl neatsiklausę, ėmė mus filmuoti. Man užprotestavus, liovėsi. Kažkodėl angliškai mane klausinėjo, kodėl nenoriu būti filmuojamas ir su jais kalbėtis. Paaiškinau, jog mielai net pusvalandį kalbėčiausi, jei televizijoje neiškraipytai būtų parodyta tai, ką aš pasakyčiau. Pabrėžiau, kad PANORAMOJE parodyti mūsų vaizdai ir prie jų pridėti komentarai buvo ne objektyvi informacija, bet pasityčiojimas. Bet ir po to iki kol neįlipome į traukinį jie mūsų nepaliko ramybėje.

Visi ten mane klausė, ar patinka Lietuva. Aišku, kad patinka, kitaip ir negali būti. Man patinka b ū t i Lietuvoje, bet man liūdna, kad aš, pasinaudodamas užsieničio teise, palieku man brangius žmones gyventi tose sąlygose, kurias man sunku suprasti ir kuriose man niekad nereiks gyventi. O kai dėl keliavimo į Lietuvą, tai nuoširdžiai patariu lietuvių kilmės žmonėms, ypač jaunimui, kuris jaučiasi esąs lietuviu, lankytis Lietuvoje, nes ji iš tikro yra mūsų kultūros ir dvasios šaltinis.

Kai Rimas tuos įspūdžius papasakojo per Vatikano radiją, susilaukė grubaus "Komjaunimo tiesos" (K.t.) reagavimo š.m. gegužės 9 d. laidoje. Rašo, atrodo, redakcijos narys Rokas Uteniškis (turbūt slapyvardis). Pastabas Rimui jis pradėjo nusiskundimu, kad JAV-bių paštas prieš kelias dienas gražino keletą K.t. numerių ir daro išvadą, kad JAV-bėms nepatinka dabar pradėtas tarybinės spaudos viešumas. Dėl tos pačios priežasties Rimas nenorėjęs kalbėtis su tarybiniais žurnalistais ir nesileidęs filmuoti televizijos operatoriams. Matyt Uteniškis palaikė Rimą amerikiečiu, nes laisvai kalba angliškai, nors neblogiau ir lietuviškai. Nežinia ar Rimas yra kada nors buvęs JAV-bėse, bet tikrai nėra jų pilietis. Tad kodėl K.t. stengiasi primesti jam JAV-bių pašto "kaltes"? Yra ir daugiau tame Uteniškio straipsny nesąmonių bei tiesos iškraipymų.

O vis tik kalbant apie viešumo baimę tenka pasakyti, kad nei JAV-bės, nei Vak.Vokietija, kur yra Vasario 16 gimnazija ir kurioje Rimas mokosi, spaudos cenzūros neturi, o sovietai visą laiką ją turėjo (ir dar kokią!) ir netgi skelbdami viešumą bei atvirumą (glasnost) neketina jos atsisakyti. Ir K.t. redakcijos narys ar bendradarbis, reikalau-damas iš kitų viešumo, pats slepiasi po slapyvardžiu.

Kodėl Rimas ir kiti mokiniai nesileido su žurnalistais į kalbas, aiškiai jiems pasakė - iškraipote mūsų pasakymus, mus išjuokiate. Taip būdavo praeityje, taip atsitiko ir šį kartą, kai televizija nepastebimai filmavo lipančius į autobusą mokinius. Transliuodama tą reportažą PANORAMOJE, pridėjo pajuokiančias pastabas.

Rimas, matyt nusivylęs žemu K.t. rašliavos lygiu, pastabas dėl Uteniškio paisymų pasiuntė "Gimtajam kraštui" (G.k.). Bet ir iš jo nieko geresnio nesulaukė. Jo redakcija, užuot kalbėjusi K.t. ir Rimo rašomu klausimu, priekaištauja Vasario 16 gimnazijos mokiniams, kad jie nevažinėjo Inturisto autobusais į užprogramuotas vietas, bet lankė išger-tuvių ir kitas landynes. Dėl to netgi priėmimas pas Vilniaus universiteto rektorių turė-jas būti atšauktas (žr.G.k. Nr.26).

Mokiniai į Lietuvą važiuoja ne dokumentinių filmų ir pasakojimų apie Lietuvą pasižiūrėti ir pasiklaudyti (jų pakankamai prisiklauso iš savo tėvų, senelių ir mokytojų), bet pir-miausia susipažinti ir susidraugauti su giminėmis. Dėka persitvarkymo atsirado galimybė juos ir namuose aplankyti. Kiekvienas svečias iš Vakarų stengiasi ta proga pasinaudoti.

Užsienio jaunimą labai domina Lietuvos jaunimo gyvenimas bei nuotaikos. Jas geriau gali-ma pažinti G.k. vadinamose išgertuvių ir kitose landynėse (atrodo, kad G.k. taip vadina ir diskotekas) negu komjaunimo sueigose ir arbatinėse. Tam suprasti nereikia jokio in-doktrinavimo, kuriuo mokinius įtarinėja K.t. ir G.k. Jaunimo čia niekas ant virvutės ne-laiko. Indoktrinavimas visą laiką klestėjo ir klesti Sovietijoje, kur nėra spaudos, su-sirinkimų ir daug kitų pagrindinių laisvių, kur veikia tik viena jaunimo organizacija - komjaunimas.

V y t a u t o S k u o d ž i o a p s i l a n k y m a s

1988 balandžio 16 ir 17, Pabaltiečių santalkos biuro Štarsburge vedėjo Algio Klimaičio lydymas, Gimnazijoje lankėsi prieš pusmetį iš Lietuvos į JAV-bes išvykęs docentas Vytau-tas Skudis. Balandžio 16 popiet jis susitiko su mokiniais, mokytojais ir kitais vietos lietuviais. Garbingą svečią pasveikindamas, direktorius A.Šmitas sakė, kad per Lietuvos istorijos pamokas mokiniai supažindinami ir su pogrindžio spauda. Vienas jos bendradar-bių šiandien lankosi pas mus.

Dvi tautiniais drabužiais apsirengusios mokinės įteikė jam puokštą gėlių ir pabučiavo. Mokyt.Br.Lipšienės vadovaujamas etnografinių dainų būrelis padainavo tris senas mūsų liaudies dainas. Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl.inž.Juozas Sabas pasveikino LB vardu, įteikdamas vokelį su parama kelionei.

A.Klimaitis supažindino su Skuodžio gyvenimu, jo darbais ir kančiomis. Gimęs 1929 kovo 31 JAV-bėse. Tų pačių metų rudenį atvyko į Lietuvą. 1953 baigė geologijos studijas Vil-niaus universitete. Vėliau išgijo daktaro laipsnį ir buvo docentas. Parašė veikalą "Dvasinis genocidas Lietuvoje", dalyvavo Lietuvių Katal.Bažnyčios Kronikos, Alma Mater, Iešmanto poezijos ir kitos pogrindžio spaudos leidime ir platinime. Už tai vienerius me-tus buvo kalintas saugumo rūsiuose Vilniuje ir 6 metus griežto režimo lageriuose Sibire.

Pradėdamas kalbą, Skudis pastebėjo, kad jis norėtų ne paskaitą skaityti, bet laisvai ir atvirai pasidalyti mintimis. Jam esą labai malonu lankytis Gimnazijoje, kuri gerai žino-ma Lietuvoje ir iševijoje. Tarp ką tik dainavusių mokinių atpažinęs tris, su kuriais jau buvo susitikęs ateitininkų žiemos stovykloje Dainavoje, JAV-bėse. Ten jie iš kitų stovyklautojų išsiskyrė dideliu įnašu į stovyklos programą.

Didelės įtakos jo pasaulėžiūros susiformavimui turėjo sovietų okupacija 1940, nors tada buvo tik 10 metų IV skyriaus mokiniukas, kuri jį labai sukrėtė. - Nuo to laiko gyvenu Lie-tuvos laisvės idėja. Visą laiką galvojau ir tebegalvoju, kad tiesa turi laimėti - Lietu-va turi būti laisva. Kiekvieno lietuvių pareiga yra dirbti dėl jos laisvės. Man sažinė išmetinėjo, kad tik taip galvoju, bet nieko nedarau. 1972 pasirodžiusi Lietuvos Kat.Baž-nyčios Kronika padarė tokį išpūdį, kokį turėjo Basanavičiaus AUŠRA dr.Vincui Kudirkai. Pajutau, kad čia ta dirva, kurioje plušėdamas galiu patarnauti Lietuvai. Griebiausi ją platinti, į ją rašyti. Tuo pat metu bendradarbiavau ir su kita pogrindžio spauda. Žino-jau, kad esu sekamas ir kad anksčiau ar vėliau pakliūsiu.

Ruošiant daktaro disertaciją, reikėjo laikyti filosofijos istorijos bei vad.mokslinio marksizmo egzaminus. Tada ir kilo klausimas ar marksizmas bei ateizmas turi teisę vadin-tis moksliniu ir ar jo skelbėjai turi įrodymų, kad nėra Dievo. Pradėjau rinkti medžiagą. Per pusantrų metų surinkau per 36 metus sovietinėje spaudoje pasirodžiusių 7.000 straipsnių, iš kurių tik 46-se buvo nagrinėjamas Dievo buvimo klausimas. Visi buvo para-šyti mokslo pasaulyje nežinomų žmonių, nes nė vieno nesuradau jokioje enciklopedijoje.

Argumentai tie patys, kurie buvo vartojami prieš šimtą ir daugiau metų. Iš tų tyrimų ir gimė "Dvasinis genocidas Lietuvoje". Nors veikalas neišspausdintas, bet davė pagrindo saugumui ir prokurorui kaltinti mane idologinio visuomenės auklėjimo trukdymu. Gi tas auklėjimas yra ateistinis, vykdomas per mokyklas. Jo tikslas - subolševikinti ir nutautinti lietuvius, skiepijant internacionalizmą. Keliama į padanges rusų tauta, tuo pat žeminant kitas tautas.

Lietuvos jaunimas žino, kad mūsų kraštas buvo okupuotas, o ne savanoriškai įsijungė į Sovietų Sąjungą. Pasipriešinimas okupacijai stiprėja. Rezistentai yra mūsų tautos parlamentarai, išreiškia tikrą jos valią. Pasipriešime okupacijai labai svarbus išėivijos vaidmuo. Ji sulaiko okupantus nuo vartojimo griežtesnių represalijų prieš rezistentus ir prieš tautą.

Daugelis klausia, ko gali laukti lietuviai iš naujosios Gorbačiovo politikos. Gorbačiovas yra išsimokslinęs žmogus, nesusitęs krauju. Persitvarkymas turėtų paliesti visas sritis. Demokratijos aušra Sovietijoje prašvis tik tada, kai bus pertvarkoma ideologija, o ne tik ūkis.-

Svečias sakėsi jau pusmetį esąs gimtiniėje, bet ne tėvynėje. Per tą laiką turėjo daug susitikimų su JAV-bių, Kanados ir Australijos lietuviais. Jie nuteikė optimistiškai. Liūdną vaizdą paliko lietuviškas švietimas. Užjūrio lietuviai neturi reguliarios nei pradžios, nei vidurinės mokyklos. Vokietijoje nedaug lietuvių, bet čia veikia pilna Vasario 16 gimnazija, kurios svarba lietuvybės išlaikymui neįkainojama. Ji naudinga ir Lietuvai ir įeis į jos kultūros istoriją. Dėkojo mokytojams už išėivijos tautinių švyturių ruošimą. Kvietė mokinius paraginti savo draugus šią mokyklą lankyti.

Toliau Skudis atsakinėjo į klausimus. Mokiniai klausė, ar jis nemano, kad pasilikęs Lietuvoje būtų buvęs naudingesnis tėvynei. Svečias aiškino, kad šį klausimą svarstė su bendraminčiais. Kai kurie jų prašė pasilikti, bet dauguma patarė važiuoti. Ir išvykęs nei per aguonos grūdą nenukrypo nuo ankstyvesnio nusistatymo: kaip buvo, taip ir pasiliko Helsinkio grupės ir Tikinčiųjų teisėms ginti komitetų narys ir kitų kovotojų už žmogaus teises draugas. Gyvendamas tik pusę metų JAV-bėse, jau turėjo progų susitikti ir išsikalbėti ne tik su išėivijos lietuvių organizacijų vadovais, bet ir su didžiųjų Vakarų pasaulio valstybių vyriausybių nariais, parlamentarais, visuomenių bei spaudos atstovais.

Ar rezistentai tėvynėje turi atkursimos Lietuvos koncepciją? Niekas negalvoja apie buvusios santvarkos su visomis smulkmenomis atstatymą. Ilgi okupacijos metai paliko pėdsakus. Viena aišku, kad išlaisvintoje Lietuvoje turės būti pliuralistinė demokratija, suteikianti tautai pilną laisvę išreikšti savo valią. Per tardymą buvo paklaustas, kaip manas, kiek Lietuvos gyventojų balsuotų už atsiskyrimą nuo Sovietų Sąjungos. Spontaniškai atsakė, kad apie 80%. Tą klausimą vėliau svarstęs su bendraminčiais Lietuvoje bei atlikdamas bausmę Sibire su kitų tautų atstovais. Gavęs įvairių nuomonių, bet daugumas patvirtino jo atsakymą tardytojui.

Ar buvo per tardymus kankinamas? Tardytojai dabar yra baigę aukštuosius mokslus teisiškai. Naudoja provokacijas ir chemines priemones. Jis pats buvo apnuodytas - sutraukė veido muskulus. Parodė vienoje veido pusėje likusį bruoželį. Sadūnaitė irgi skundėsi, kad buvo apnuodyta. Papasakojo apie susitikimus su rezistentais lietuviais lageriuose - su garsiuoju Paulaičiu ir kitais.

Jei būtų atvertos durys laisvai išvažiuoti į Vakarus, ar daug žmonių iš Lietuvos emigruotų? Iš pradžių važiuotų daug, bet pamažu aprintų.

Vakare Skudis turėjo progos susitikti ir išsamiau pasikalbėti su vadovaujančiais Vokietijos lietuviais pas Gimnazijos ūkvedę Eug. Lucienę, tą dieną švenčiančią gimtadienį. Jam malonų išpūdį palikę ne tik pašnekovai, bet ir šeimininkės butas, gausiai išpuoštas lietuvišku gintaru, audiniais ir paveikslais.

Pernakvojęs Gimnazijoje, kitą rytą (sekmadienį) tęsė pokalbį su mokiniais skaitykloje. Išakmiai pabrėžė lietuvybės išlaikymo svarbą išėivijoje. Anot Maceinos, tautybė apsprendžia teritorija, istorija ir kalba bei papročiai. Išėiviai gyvena svetimoje žemėje. Vyresnioji karta uoliai puoselėja liet.tradicijas, žino tautos praeitį, kurios dalį yra pati kūrusi bei išgyvenusi, kalba lietuviškai, skaito liet.spaudą. Daugelio lietuvių butai yra tikri muziejai. Tačiau jų lobiai, patekę į įpėdinių rankas, nevertinami, neretai net į šiukšlyną išmetami. Kvietė mokinius savo tėvų bei senelių po mirties paliekamus liet.kultūros lobius išlaikyti, o jei kam būtų nereikalingi, tai perduoti liet.muziejams, institutams ir pan.institucijoms, kurios juos

kaupia ir saugo. Sveikino Vokietijos lietuvius, įsteigusius Lietuvių kultūros institutą ir dabar atstatomoje pilje numačiusius patalpas lituanistinei bibliotekai, muziejui bei archyviui.

Ragino mokinius daugiau domėtis liet.tautosaka: užrašinėti tėvų bei senelių dar atsimenamas dainas, pasakas, mįsles bei patarles. Daugiau skaityti liet.spaudą.

Kaip traktuotini Lietuvos komunistai? Nereikia visų komunistų laikyti išdavikais, kaip daugelis JAV-bių lietuvių juos vadina. KP narystė yra apynasris, kuriuo žmogus pažabojamas. Vaikai įrašomi į spaliukus, vėliau į pionierius, komjaunuolius ir galop tampa komunistais. Komunistinėms jaunimo organizacijoms turi visi priklausyti. Joms nepriklausantiems durys visur uždarytos. Gal tik 1% stoja į KP dėl idėjos, o visi kiti - dėl išskaičiavimo. Lietuvoje iki šiol visi buvo verčiami būti aktoriais - vėidmainiauti. Ir tapę komunistais, daugelis stengiasi pasitarnauti Lietuvai. Tarp Lietuvos valdinių įstaigų ir Maskvos esama trynimosi. Lietuviams kartais pavyksta pasipriešinti kraštui žalingiems Maskvos planams, kaip hidroelektrinės statybai Birštone, alyvos siurbimo įrenginiams Kuršių nerijoje ir kitur.

Ar visiems mokiniams privalomos ateizmo pamokos? Skūdis prisipažino, kad jam nėra žinoma, jog tokios pamokos būtų. Visos pamokos dėstomos ateistiška dvasia, bet pasisekimo nesusilaukia. Statistika rodo, kad 70% Lietuvos gyventojų yra tikintys. Gyrė mokinius, kad jie yra tapę moderniais knygnešiais - vykdami į Lietuvą, nuveža ir liet.knygų.

Kiekvieną sekmadienį Romuvoje mokiniai iškelia Lietuvos trispalvę, giedodami tautos himną. Šį sekmadienį vėliavos pakėlime dalyvavo ir Vyt.Skuodis. Kartu su mokiniais jis meldėsi ir per kapeliono kun.Jono Dėdino laikomas pamaldas ir giedojo liet.giesmes.

Popiet, apžiūrėjęs remontuojamoje pilyje jau baigiamas įrengti Lietuvių kultūros instituto patalpas ir į jas perkeltas knygas iš daktarų Jono Griniaus, Alberto Geručio bei Antano Maceinos palikimų, su Algiiu Klimaičiu išvyko į Stutgartą susitikti su kun.Kazimieru Senkum ir grįžti į Štrasburgą.

A t e i t i n i n k ų š v e n t ė

Š.m.gegužės 27 popiet du pilni VW autobusiukai ir du lengvesni automobiliai išriedėjo iš Romuvos kiemo į 350 km kelionę. Važiavo Gimnazijos ateitininkai su savo globėja Maryte Šmitiene ir pora sendraugių pas mecenatą kun.Antaną Bungą Memmingene. Kelionė visiems buvo laiminga. Metinė šventė galėjo būti pradėta numatytu laiku - vakare draugiškų St.Hildegard seselių vienuolyno koplyčioje pamaldomis ir Maironio minėjimu. Vadovavo kun.Bunga. Jis ir pamokslėlių pasakė. Mokiniai skaitė Maironio eilėraščius, visi giedojo jo ir kitas giesmes. Minėjimas baigtas Laisvės malda.

Po lengvos, bet skanios vakarienės dar kiek pavakaroję dainuodami ir juokaudami, apie vidurnaktį visi išsiskirstė nakvynės į iš anksto užsakytus viešbučius.

Šeštadienis (gegužės 28) pradėtas tėvo Kidyko SJ iš Čikagos aukotomis šv.mišiomis. Pamoksle jis aiškino, kaip ateitininkų šūkis - Visa atnaujinti Kristuje - gali įprasminti jauno žmogaus gyvenimą.

Po sočių pusryčių V.Natkevičius skaitė rūpestingai paruoštą paskaitą - Kodėl Maironis ir šiandien mėgiamas? Ir dar daugiau negu mėgiamas. Pr. metais buvo minimas 125-asis dainiaus gimtadienis. Jo populiarumas Lietuvoje pakilo iki tokio laipsnio, jog ir komunistai buvo priversti įsijungti į jo pagerbimą. Paminklu paversta Maironio gimtinė Pasandravy ir jo gyv.namas Kaune, leidžiami jo raštai, ruošiami minėjimai, gaminami biustai. Apžvelgęs Maironio gyvenimą ir lenkomanų jam daromas kliūtis, sutrukdžiusias įkopti į Lietuvos bažnytinės hierarchijos viršūnes, paskaitininkas pagrindinai išnagrinojo tris jo eilėraščius - Pavasaris, Lietuva brangi ir Vakaras ant Keturių kantonų ežero. Šiandieninė Lietuvos padėtis turi daug panašumų ir carinės Rusijos okupaciją, kai tie eilėraščiai buvo rašyti. Todėl ir juose išreikštos nuotaikos bei lūkesčiai taip arti širdies lietuviams. Paskaitos klausytojai taip pat turėjo progos pasisakyti.

Popiet du pilni autobusiukai išvyko susipažinti su Bavarija, pasiekdami net Fūrthą su jo gražiosiomis pilimis. Namie likę posėdžiavo XXXV Europos lietuviškųjų studijų savaitės ruošos komiteto nariai, nustatinėdami galutinę Savaitės darbotvarkę.

Vakarienei laukė staigmena - didžkukuliai. Po jos marga programą pateikė Rita Račkauskaitė. 11-kos mokinių ateitininkų dainų būrelis padainavo tris liaudies dainas. Virginius Jocys, padedamas Ritos Sakutės ir Kazio Motekaičio, fleita ir daina išreiškė negimusios gyvybės nužudymą. Smuiku grojo K.Motekaitis. Deklamacija ir vaidyba raiškiai per-

teiktas Čikagietės moksleivės eilėraštis Nesamone. Gyviausias buvo žaidimas, atsakinėjant į Ritos Račkauskaitės ir Nidos Černiauskaitės pateikiamus klausimus, liečiančius daugiausia ateitininkų organizaciją bei ideologiją, Lietuvos istoriją, išsivijęs organizacijas ir kt. Visi buvo suskirstyti į 4 grupes po 6 asmenis. Po dviejų valandų karštų varžybų pirmą vietą laimėjo kun.Bungos vadovaujama grupė. Nuotaikai vis kylant, niekas nenorėjo eiti ilsėtis. Dar ilgai skambėjo juokas ir dainos.

Sekmadienį (gegužės 29) rytą mokyt.Linas Vyšnionis pravedė simpoziumą, kurio referentais buvo Andrius Gedminas, Nida Černiauskaitė, Rita Račkauskaitė ir Gimnazijos ateitininkų kuopos pirmininkas Virginijus Jocy. Per pusantros valandos buvo bandyta nušviesti nūdienę moksleivių ateitininkų padėtį, lietuvių kalbos vartojimą bei atsakyti klausimą, ar verta duoti ateitininkų įžodį.

Kulminacinis šventės punktas buvo šv.mišios Šv.Ulricho senelių prieglaudos koplyčioje, kur kiekvieną sekmadienį laikomos pamaldos Memmingeno lietuviams. Jas koncelebravo tėvas Kidykas SJ, kun.Ant.Bunga ir kun.P.Girčius. Įnešta ateitininkų vėliava. Pamokslą apie ateitininkijos šūkį pasakė tėv.Kidykas SJ. Visa atnaujinti Kristuje reikalauja pirmiausia stengtis pačiam atsinaujinti, persiimti Jo evangelija, kurios pagrindas yra Dievo ir žmonių meilė.

Ateitininkų kuopos globėja M.Šmitienė prie vėliavos skaitė ateitininkų įžodį, o jį pakartojo moksleivės Kristina Vygantaitė bei Loreta Skučaitė iš JAV-bių ir Rita Sakutė iš Kanados. Tėv.Kidykas užrišo joms ateitininkų juosteles, o kun.Bunga prisegė po ženkliuką. Pakiliai sugiedotas ateitininkų himnas. Darniai skambėjo lietuviškos giesmės, į kurių giedojimą įsijungė ir gražiabalsiai memmingeniškiai.

Po poros smagiai ir prasmingai praleistų dienų pas svetingąjį kun.Bungą paskutiniąjį pietūs praėjo atsisveikinimo nuotaika. Į popietinę kavutę atsilankė buv.St.Hildegard vienuolyno viršininke Oberschwester Nomedana ir jos įpėdinė Edelgunde, nuširdžiai padedančios lietuviams rengiant iškilmes. Jas pagerbė kun.Bunga humoru perpintu pasveikinimu, įteikdamas LKB Kroniką ir Sibiro lietuvaikių maldaknygą vokiečių kalba. Padėkojo ir tėvui Kidykui SJ už pamaldas ir turiningus pamokslus. Visoms trimis įžodinėms įteikė po A.Maceinos Ora et labora. M.Šmitienė apdovanojo jas N. Sadūnaitės KGB akiraty bei A.Maceinos Dievas ir laisvė veikalais. Nebuvo pamirštas padėkoti ir apdovanoti nei šventės šeimininkas. Pirmasis Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun.Petras Girčius sakė, kad smagu buvo 1951-53 Diepholze dirbti su ateitininkais, o šiandien čia pabuvoti.

Kelionė į namus buvo sklandi. Dar prieš vakarieną visi autovežimiai pasiekė Gimnaziją.

M o k i n i ū   i r   L B   n a r i ū   p r i e a u g l i s

Vokietijos LB padidėjo 1987 gruodžio 11, kai Gimnazijos sekretorei Onai ir Vokietijos LB valdybos ir Gimnazijai rėmti fondo išdininkui bei VLB Romuvos apylinkės pirmininkui Antanui ŠTUGŽDINIAMS gimė dukrelė. Hüttenfeldo liet.katal.parapija naujos narės susilaukė 1988 balandžio 9, kai ji Hüttenfeldo katal.bažnytėlėje buvo pakrikštyta Lauros-Marijos vardu.

Krikšto apeigas atliko Vokietijos LB tarybos prezidiumo ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėv.Alfonsas Bernatonis. Pasitikęs tėvus su dukrele bei kūmus Ramunę ir Mečį Buivius, tėv.Bernatonis paaiškino jiems krikšto reikšmę ir tėvų bei kūmų pareigas bei atsakomybę už krikščionišką vaiko auklėjimą. Prie altošiaus kalbėjo liturgines maldas ir pakrikštijo naujagimę.

Laimingi tėvai bei seneliai svetingai vaišino gimines ir svečius, atvykusius ne tik iš Vokietijos, bet ir iš JAV-bių bei Suvalkų trikampio, naujai ir ištaigiai įrengtuose nuosavuose namuose. Iki vidurnakčio skambėjo linksma muzika, dainos ir juokai.

Po savaitės - 1987 gruodžio 17 - Vasario 16 gimnazijos mokyt.Laimą ir berniukų bendrabučio vedėją Vainį ALEKSAS, skardžiu riksmu paskelbdamas atėjimą į šį ašarų ir džiaugsmų pasaulį, pradžiugino pirmagimis sūnus. Pakrikštytas š.m.birželio 12 Nerijaus-Kristofo vardu. Krikštijo Gimnazijos kapelionas kun.Jonās Dėdinas. Krikšto tėvai - Gimnazijos mokyt.Linas Vyšnionis ir Neris Palūnienė, abu iš Clevelando, JAV. Į krikštynas iš Čikagos buvo atvykęs Laimos tėvas med.dr.Rimvydas Sidrys.

Gimnazijos mokytojai, mokiniai, personalas ir hüttenfeldiškiei lietuviai perpildė erdvę Aleksų butą naujame berniukų bendrabuty. Vaišių metu mokiniai pateikė gausią

meninę programą. Kazys Motekaitis smuku grojo Vivaldi bei Čiurlionio kūrinis ir solo bei duetu su fleitininke Vilija Bijūnaite - mūsų liaudies dainų melodijas. Virginijus Jocys paskaitė savo kūrybos penkių eilėraščių ciklą. Mergaičių dainų būrelis dainavo lopšines, o mokyt.Br.Lipšienė ir Dalytė Baliulytė - vaikiškas dainas apie babulytę ir deklamavo eilėraščius. Mokyt.Linas Vyšnionis rodė Gimnazijos aplinkos ir gyvenimo meniškas vaizdajuostas. Jis grįžta į savo gimtąjį Clevelandą. Į JAV-bes šią vasarą išvyksta ir Aleksų šeima, kur Vainis žada doktorizuotis.

MOKINIAI ŠOKA IR DAINUOJA VOKIEČIAMS

Gimnazijos tautinių šokių grupei, vadovaujamai Živilės Grodbergienės, pavasari tikra rugiapjūtė: kvietimų tiek daug, kad nors persiplėšk.

Nors grupė moka ir daugiau šokių, bet paprastai žvalios mergaitės pasveikina žiūrovus su kepurine, pavaizduoja, kaip Lietuvoje jaunimas linksminosi vakaruškose, kaip kirto rugučius, audė abrusėlius ir aštuonnyčius, tarp jų įjungdama ir varkijietį. Tie šokiai žiūrovams labiausiai patinka. Juos palydi mokyt.Arvydo Paltino vadovaujamas tuzino muzikantų orkestras, priedu dar šmaikščiai pagrodamas jo paties aranžuotą mūsų liaudies dainą - Ko liūdi berželi - bei J.Gaižausko jubiliejinį maršą.

Po sėkmingos išvykos į Nordrhein-Westfalijos sostinę Dūsseldorfą pas tenykščius rytprūsius, Gimnazijos "ambasadoriai" gastroliavo artimose Hesseno krašto apylinkėse. Nors jis nėra labai katalikiškas, bet Devintinės čia švenčiamos iškilmingai. Apreiškimo Marijai parapija Lampertheime tą (birželio 2) dieną po pamaldų ir procesijos surengė didžiulį bazarą Jaunimo namams pagerinti. Programa buvo įvairi ir įdomi, sutraukusi per 500 žmonių. Kulminacinis jos punktas buvo, parapijos komiteto pirmininko žodžiais, Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupės ir orkestro pasirodymas, susilaukęs triukšmingo žiūrovų pritarimo. Šokėjai ir muzikantai buvo pavaišinti.

Heddesheime gyvena daug buvusių klaipėdiečių. Jų iniciatyva kitą (birželio 3) dieną Gimnazijos šokėjai ir muzikantai buvo pakviesti pasirodyti to miesto evangelikų bažnyčiai atnaujinti komiteto bazare, vykusiame bažnyčios aikštėje. Heddesheimas kiek mažesnis už Lampertheimą, todėl ir žmonių susirinko pora šimtų mažiau. Čia mokiniai šoko ir grojo bažnyčios papėdėje. Po programos buvo pavaišinti.

Vakarų Vokietijoje veikia Baltijos jūros vokiečių draugija, kuriai priklauso Baltijos pakraščių gyventojai. Ištisą savaitę ji ruošė renginius pietų Hesseno miestuose - Lampertheime, Heppenheime, Birkenau ir kit. Centrinis renginys, į kurį atsilankė ir frankfurtiškių grupė, įkurta prieš 90 metų, įvyko birželio 5 Heppenheime. Į jį buvo pakviesta ir mūsų Gimnazija su taut.šokių grupe, choru bei orkestru. Visi mokiniai buvo apsirengę tautiniais drabužiais.

Po ištįsusių ekumeninių pamaldų gražioje Heppenheimo katedroje, kur buvo giedamos evangelikų bei katalikų giesmės ir buvo sakomi evang. ir katal.kunigų ilgi pamokslai su ilgais diskursais į praeitį, visi nuvyko į didelę Pusmėnulio (Halber Mond) viešbučio salę. Programai vadovavęs Vokiečių tremtinių draugijos Heppenheimo skyriaus pirmininkas H.Karalus, pasveikines garbinguosius svečius, supažindino su meninės programos atlikėjais mokiniais ir su Gimnazija.

Gražiai skambėjo jungtinio choro dainuojamos mūsų liaudies dainos - Oi tai dyvai, Šaltyšius ir Skrenda penkios gulbės. Staigmena klausytojams buvo vokiškai padainuota populiari rytprūsių daina - Šile temstant (Es dunkelt schon in der Heide). Dainavo ir balsingų mokinių mergaičių chorelis, įsiterpdamas tarp tautinių šokių ir orkestro. Kai mokiniai bandė baigti programą aštuonnyčiu, publika nenuleido jų nuo scenos, reikalaujama dar šokti. Tada pakartoti rugučiai. Programą užbaigė choras, padainuodamas Vokietijoje labai žinoma - Joks kitas kraštas nėra toks gražus (Kein schöner Land), - į kurią nuo pat pirmųjų dainos žodžių įsijungė visa salė. Senutės šluostėsi ašaras.

Visi programos atlikėjai iššaukti į sceną fotografuoti. Lampertheime gyvenęs kultūrininkas rytprūsis Strauss nepagailėjo Gimnazijai ir mokiniams pagyrų, stengdamasis išgauti pažadą dažniau lankytis su tokiomis programomis. Živilė Grodbergienė apdovanojta gėlėmis, o Arv.Paltinas - Bergstasse's vynu. Po trumpų vaišių mokiniai su vadovais išskubėjo namo.

Į visus pasirodymus mokiniai buvo vežiojami rengėjų užsakytais turistiniais autobu-sais. Jų gastrolės nepraėjo be atgarsio vietos spaudoje. Jos garsino Gimnazijos ir Lietuvos vardą.

J o n i n ė s

šiemet suruoštos anksčiau, nes tautinių šokių grupei reikėjo pasiruošti kelionei į VIII tautinių šokių šventę Kanadoje.

Per Jonines Gimnazijos koridoriuje buvo iškabinėtos meniškos mokyt.Kosto Grodbergo nuotraukos "Vasario 16 gimnazija 1987/88 mokslo metais", o vienoje klasėje Zuzana Juknaitė suruošė savo darbų parodą (grafika ir akvarėlės).

Joninių išvakarėse (birželio 17) didesnės tautiečių grupės atvyko iš Hamburgo, Lebenstedto. Pilnas autobusiukas ir lengvas automobilis atbildėjo iš Lūbecko. Traukiniu bei automobiliu atvyko svečių net iš Lietuvos. Visi apsistojo Gimnazijoje. Pirmą kartą Romuvos kieme pasirodė automobilis su sovietiniais SU ženklais ir... labai nudėvėtomis padangomis, atkreipusiomis net vokiečių policijos dėmesį.

Birželio 18 popiet šventę atidarė Gimnazijos direktorius Andrius Šmitas, pasveikindamas gausius svečius iš Lietuvos ir kitur. Sakė, kad šioje Gimnazijoje jaunimas mokomas būti Lietuvos užtarėju. Prieš porą savaitių miręs tėv.Alf.Bernatonis prisimintas trumpa malda ir susikauptimo minute.

Direktorius dėkojo aukotojams, parėmusiems tautinių šokių grupės išvyką į šokių šventę Hamiltone. Kvietė šiandien užmiršti taupumą bei gydytojų patarimus ir pasinaudoti valgių bei gerimų barais ir išbandyti laimę loterijoje. Visas pelnas skiriamas pilies atstatymui.

Ant Gimnazijos laiptų sustojęs mišrus choras padainavo tris liet.liaudies dainas. Į aikštelę prieš laiptus išbėgusios grakščios šokėjos pasveikino žiūrovus kepurine, o berniukai su mergaitėmis parodė, kaip mūsų liaudis linksmis vakaruškose. Trylikos mokinių orkestras sutrenkė J.Gaižausko jubiliejinį maršą. Mergaičių chorelis padainavo dvi M.Tamošiūno dainas. Vėl plojimais sutikti ir išlydėti šokėjai žvaliai sušoko rugučius ir varkijietį. Prieš Gimnazijos duris virš laiptų įsitaisęs orkestras pagrojo A. Paltino įdomiai aranžuotą mūsų liaudies dainą - Ko liūdi berželi? Koncertą užsklendė šokėjai publikos mėgiamu abrusėliu ir aštuonnyčiu, įrodydami, kad jie yra gerai pasiruošę dalyvauti taut.šokių šventėje. Chorą bei orkestrą paruošė muzikos mokyt.Arvydas Paltinas, o šokių grupą išlavino Živilė Grodbergienė.

19 val. kun.Jonas Dėdinas Hüttenfeldo bažnytėlėje aukojo šv.mišias. Pamaldas evangelikams laikė kun.Fr.Skėrys Gimnazijoje.

Šaudymo mėgėjams buvo įrengta šaudykla, kur taiklūs šauliai galėjo laimėti dovanų. Sporto aikštėje, žaisdami krepšinį bei tinklinį, varžėsi mokiniai su buvusiais gimnazistais ir su kitais svečiais. Temstant, skautai sukūrė Joninių laušą, linksmindami žiūrovus dainomis, šokiais bei įvairiomis išdaigomis ir įtraukdami juos į žaidimų sukūrį. Tylios romantikos mėgėjai ir įsimylėjusios porelės vaikštinėjo po parką, stebėdami kūdroje plaukiojančias laukines antis. Bet dauguma svečių ramų ir šiltą šeštadienio vakarą leido užkandžiaudami ir girkšnodami prie po medžiais įrengtų stalų arba šokdami, mokyt.A.Paltinui vargonėliais grojant. Sutemus pasiskardeno svečių dainos. Pramogavo per 500 žmonių.

A b i t u r i e n t a i

D a i v a BARTKEVIČIŪTĖ-MEYER, gim.1966 rugsėjo 28 lietuviškoje šeimoje Šiluvoje. 1972 pradėjo lankyti vietos vidurinę mokyklą, kurią baigė 1983. Tais pat metais su mama atvyko pas Vokietijoje gyvenantį patėvį Kotką. 1984 įstojo į Vasario 16 gimnaziją. 1985 ištekėjo už tauragiškio Meyer, kuris iki šiol negalėjo atvykti į Vokietiją, nes turėjo atlikti karinę prievolę Raudonojoje armijoje. Gimnazijoje šoko tautinius šokius, dainavo chore, buvo mergaičių bendrabučio seniūne. Mėgsta skaityti knygas lietuvių, rusų ir vokiečių kalbomis. Žada studijuoti vertėjavimą arba pedagogiką.

K l a u s ŽULYS, gim.1968 gruodžio 7 Neumünstery mišrioje šeimoje (motina vokietė). Pradžios mokslą ėjo 1974-78 vietos pradžios mokykloje. 1978 įstojo į Neumünstero vidur. mokyklą. 1984 atvyko į Vasario 16 gimnaziją, nemokėdamas nei žodžio lietuviškai. Čia gerai išmoko lietuvių kalbą, sulaukęs 18 metų įsirašė į Vokietijos LB ir Lietuvių jaunimo sąjungą, tapdamas veikliu jos nariu. Kaip Vokietijos lietuvių jaunimo atstovas paveikiai dalyvavo VI Pasaulio LJ kongrese Australijoje 1987/88. Gimnazijoje šoko tautinius šokius, dainavo chore, buvo pašto ženklų rinkėjų būrelio narys. Mėgsta lengvąją atletiką: bėgimą, tenisą, tinklinį, plaukiojimą. Dar šiemet yra šaukiamas atlikti karinę prievolę Bundeswehr'e, o vėliau žada studijuoti humanitarinius mokslus - istoriją, politiką, kalbas.

I. š l e i s t u v ė s

Paskutinius abiturientų egzaminus žodžiu Daiva ir Klaus laikė birželio 24. Tą pat dieną po pietų įvyko baigiamųjų mokslo metų Mokytojų tarybos posėdis. Atsisveikinimą su abiturientais Gimnazija suruošė birželio 25 per vakarieną ir užbaigė mokslo metus.

Prie šventiškai padengtų stalų susėdo visi mokiniai, mokytojai, tarnautojai. Atvažiavo abiturientų tėvai ir keletas svečių. Pasisotinus, pirmasis prabilo pobūvio šeimininkas direktorius Andrius Šmitas. Džiaugėsi, kad egzaminai gerai pavyko - pasiektas Hesseno krašto abiturientų egzaminų vidurkis (2,5). Daiva į Gimnaziją atvyko prieš 4 metų iš Lietuvos, nemokėdama vokiškai, o Klaus - prieš 4,5 metų, nemokėdamas lietuviškai. Čia jie gerai išmokė reikiamas kalbas ir išlaikė abiturientų egzaminus. Įteikė abiems brandos atestatus, suteikiančius teisę studijuoti visose Vokietijos ir daugelio kitų kraštų aukštosiose mokyklose bei universitetuose. Išreiškė įsitikinimą, kad visą gyvenimą prisimins Gimnaziją ir savo lietuvišką kilmę.

Vokiečių kalba direktorius dėkojo mokytojams, paruošusiems abiturientus egzaminams ir gyvenimui, ypač klasės auklėtojai Aloizui Weigeliui.

Kuratorijos valdybos išdininkas inž. Jonas K. Valiūnas sakė, kad su abiturientais kasmet atsisveikindavo Kuratorijos valdybės pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis. Dabar ši pareiga teko jam. Brandos atestatas pažymi, kad jo savininkas yra subrendęs fiziškai ir dvasiškai. Šioje Gimnazijoje įgytas atestatas dar patvirtina ir tautinį abiturientų brandumą, nes čia besimokydami jaunuoliai susipažįsta su lietuvių tauta: jos istorija, kultūra, papročiais. Prašė neužmiršti pavergtos Lietuvos ir stengtis jai padėti. Įteikė dovanas vertinomis lietuviškomis knygomis.

Vokietijos LB valdybos reikalų vedėjas Justinas Lukošius pastebėjo, kad a. a. tėv. Bernatonis visus mokinius vadindavo savo vaikais. Vokietijos LB gali savo vaiku vadinti Vasario 16 gimnaziją, nes ji iš tikro yra ją pagimdžiusi, globojusi ir kai subrandino, paliko savarankiškai tvarkytis, vis nepaliaudama ja rūpinusis. Pabrėžė abiturientų Klaus bendruomeninį sąmoningumą. Tą pačią dieną, kai sukako 18 metų, jis pasiprašė priimamas pilnateisiu Vokietijos LB nariu. Kvietė mokinius pasekti jo pavyzdžiu. VLB valdybos vardu padovanotojo po išėmimo lietuvių rašytojų knyga, linkėdamas abiems ir toliau paveikiai reikštis lietuviuose.

Abiturientų klasės auklėtojas germanistas Alois Weigel žinomas kaip šmaikštus kalbėtojas. Ir šįkart jis liko ištikimas savo stiliui. Atsižvelgdamas, kad Klaus klasė vis mažėjo ir praėjusiais metais buvo pavojaus, jog abiturientų klasėje jis paliks vienas. Bet, anot kalbėtojo, Daiva jo pasigailėjo, pasistengė neišlaikyti abiturientų egzaminų ir dar vienerius metus pasėdėti XIII klasėje. Jie labai gražiai sugyveno, vienas kitam padėjo ir abiturientų egzaminus išlaikė panašiu pažymiu. Klaus turi palinkimą į nuotykius. Pr. metų galę jis ilgesniam laikui išskrido į Australiją. Dėl to abiturientų egzaminai turėjo būti nukelti į vėlesnį laiką. Tai buvo galima padaryti, kai klasėje tik du abiturientai. Abiems linkėjo savo būdingus charakterio bruožus gražiai suderinti su ateities gyvenimo reikavimais.

Kun. Fr. Skėrys pasidžiaugė, kad pirmą kartą Gimnaziją baigė visi evangelikai. Pasakojo, jog nešeniai jam lankantis Lietuvoje, visi stebėjosi, kaip galima beveik pusšimtį metų nemačius tėvynės gražiai lietuviškai kalbėti. Paaikšino, jog reikia nuolat bendradarbiauti su lietuvišiais, kurių ir svetur daug. Dėkojo visiems, ypač abiturientams, už bendradarbiavimą ir įteikė dovanas.

Mokyt. Bronė Lipsienė sakė, kad abu abiturientai yra pavyzdys iš tėvynės išrautų jaunuolių, turinčių kovoti už išlikimą lietuvišiais. Prašė juos neužmiršti Gimnazijos ir linkėjo, kad joje praleistas laikas teigiamai atsilieptų į ateitį.

Klaus Žulys dėkojo tėvams, kad jį atsiuntė į šią mokyklą, o mokytojams, ypač lietuvių kalbos, kad turėjo didelės kantrybės mokyti lietuviškai. Nemažesnė padėka priklauso klasės auklėtojai mokyt. Weigeliui, mokyt. Kochui ir kitiems, paruošusiems abiturientų egzaminams.

Daiva Bartkevičiūtė-Meyer dėkojo abiturientais besirūpinusiems mokytojams ir tarnautojams, ypač ūkvedei Eugėnijai Lucienei bei vyrėjoms, ruošusioms sveiką ir skanų maistą, o taip pat bendrabučių vedėjams bei vedėjoms - už kantrybę ir atlaidumą.

Abu abiturientai įteikė gėles mokytojoms, po butelį mokytojams, o klasės auklėtojai A. Weigeliui - portfelį.

N a u j i m o k s l o m e t a i

prasidės 1988 rugpjūčio 29 (pirmadienį). Mokiniai į bendrabutį suvažiuoja rugpjūčio 28.

• M o t i n o s   d i e n a

P f o r z h e i m

Pirmieji Motinos dieną atšventė Pforzheimo ir jo apylinkių lietuviai. Pradėjo kunigu Kaz.Senkaus ir Fr.Skėrio laikytomis ekumeninėmis pamaldomis ir pamokslu š.m. balandžio 23. Pagerbiant mamytes salėje dainavo, deklamavo, grojo ir šoko Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Veikė loterija, kurios pelnās 300 DM paskirtas Gimnazijai.

H ü t t e n f e l d

Gražų mamų pagerbimą čia suruošė Vokietijos lietuvių moterų Romuvos klubas gegužės 7. Popiet didokas būrelis tautiečių meldėsi Hüttenfeldo katal.bažnytelėje. Ekumenines pamaldas pradėjo kun.Fr. SKĖRYS evang.giesmėmis. Pamoksle paaiškino krikščionišką meilės sampratą. Ta meilė, anot šv.Povilo, gražiausiai pasireiškia šeimoje motinos atsidavimu vaikams. Komunistai Lietuvoje Motinos dieną buvo panaikinę, bet šiemet pirmą kartą po karo ji vėl švenčiama.

Šv.mišias aukojo tėv.Alfonsas BERNATONIS. Jis taip pat kalbėjo apie motinos meilę, pasireiškiančią ne tik žmonėse, bet ir gyvuliuose bei paukščiuose. Motina mes vadiname ir Tėvynę bei Bažnyčią, per krikštą suteikiančią žmogui dvasinę gyvybę. Kristaus ir krikščionių motina yra Marija, kurios vardu Šv.Tėvas yra pavadinęs šiuos metus.

Minėjimą berniukų bendrabučio salėje pradėjo Vokietijos liet.moterų klubų federacijos pirmininkė Eugenija LUCIENĖ. Rinktinių minčių apie motinas pateikė mokyt. Emilija MEIKIENĖ. Gimdydamos vaikus, motinos pratešia Dievo pradėtą pasaulio kūrimą. Kaip labai mažiems vaikams reikalingos motinos, klausytojai suprato iš skaitytų eilėraščių. Paauge jie pradeda kratytis motinų globos, stengiasi būti savarankiškais. Subrendę, kaip paukšteliai, išskrenda iš šeimos lizdo, palikdami senus tėvus vienus. Kalbėdami apie motinas jų dienų proga, papuošiame jas herojės vainikais, bet jos pageidauja daugiau žmogiškos šilumos - užuojautos ir paramos.

Prelegentė apdovanota gėlėmis. Jauniausios mokinės įteikė po gėlę visoms salėje buvusioms motinoms. Evelina Ederytė ir Tanja Hermanaitė padeklamavo eilėraščių mamytėms. Devynių mergaičių chorelis padainavo tris mūsų liaudies dainas apie motinas.

Prieš trejetą dienų iš koncertinės kelionės po JAV-bes grįžusi solistė Nelė PALTINIE-NĖ, savo vyro Arvydo PALTINO palydima, per pusantros valandos išlaikė apie šimto klausytojų akis, ausis ir širdis pririšusi, nukeldama juos į tėvų namus (Babravičius/Gaule), į mažą miestelį pamary (Grabovskis/Kaunaitė), į pamirštus namus (Cechanavičius/Teišerskytė), apipindama svajonėmis (Gudauskienė/Kevalaitienė), pasakodama trumpą istoriją (Mancini/Kaunaitė), žavėdama rudeni (Gudauskienė/Lembertas) ir vasaros romantika (Šližys), žvelgdama į mylimas akis (Theunissen/Etevičiūtė) ir t.t. Kai klausytojai triukšmingais plojimais nenorėjo žavėtojos paleisti, ji dar padainavo italų liaudies dainą apie mamą (Kaunaitė). Užbaigė klupodama, visus iki ašarų sujaudinusi Ave Maria (Martini/Kaunaitė/Etevičiūtė). Dainininkė apkrauta gėlėmis.

Sunešus į salę stalus, prasidėjo vakarieniavimas. Svečiams vaišinti Klubo moterys buvo prikepusios kugelio, prišildžiusios dešrelių, prišutinusios kopūstų, privirusios kavos ir prinešusios pyragaičių bei tortų. Netrūko nei lengvų bei sunkių gėrimėlių. Visi loterijos bilietai buvo parduoti. Šokių mėgėjų daug nebuvo. Svečiai noriau užkandžiavo, girkšnojo ir šnekučiavo negu kojas miklino.

L e b e n s t e d t

Gegužės 7 motinas prisiminė ir Lebenstedto-Salzgitter 1 lietuviai. Vilė Kumpienė paskaitė lietuvių rašytojų kūrybos ištraukų apie motinų vargus senaisiais laikais. Gegužės 8 (sekmadienį) pasimeldė už gyvas ir mirusias mamytes.

S t u t t g a r t

Švabų sostinėje Motinos dienos minėjimas pradėtas popiet Kolpinghaus'e (Bad Cannstatt) ekumeninėmis pamaldomis. Šv.Mišias aukojo kun.Kaz.Senkus, o kun.Fr.Skėrys skaitė maldas su Šv.Vakariene ir pasakė pamokslą dienos tema.

Po kavutės Kolpingo namų salėje minėjimą pradėjo VLB Stuttgarto apylinkės pirmininkas Elg.Sulcas. Kun.Senkus iškėlė motinų pašaukimo kilnumą. Mamytės buvo pagerbtos gėlėmis, mažųjų deklamacijomis ir vyresniųjų dainomis. Po programos buvo pasižmonėjimas.

VLB Saaro krašto apylinkės pirmininko Algirdo PALAVINSKO surengtas Motinos dienos minėjimas š.m.gegužės 14 kartu su Pavasario švente pradėtas pamaldomis, laikytomis kun.Br. LIUBINO katalikams ir kun.Fr.SKĖRIO evangelikams. Erdvioje katal.parapijos namų salėje minėjimą pradėjo jo rengėjas, ilgesne kalba apžvelgdamas didesnio skaičiaus lietuvių atsiradimą jau po karo Saaro krašte ir jų susiorganizavimą į LB apylinkę.

Tik prieš kelis mėnesius iš Lietuvos atvykusi dipl.psichologė-terapeutė Rūta ŠLIONIENĖ-Jagutytė, cituodama gausius poetus, pažėrė saują minčių apie motinas.

Saaro krašto vyriausybė šiek tiek paremia lietuvių renginius. Jos atstovas Bittner sveikinimo kalboje nepašykštėjo gražių žodžių lietuviams. Neliko skolingi ir rengėjai - aprišo jų lietuviška juosta ir padovanojo knygą apie Vilniaus architektūrą.

Estrados dainininkės Nelės PALTINIENĖS dažni koncertai JAV-bėse vyksta perpildytose salėse. Vokietijoje klausytojų jai irgi netrūksta. Nemažesni pasisekimai kaip prieš metus dainuodama toje pačioje salėje, ji turėjo ir šiemet. Nauju repertuaru ir dainuojamam tekstui pritaikyta laikysena ji žavėjo klausytojus, perkeldama juos į jos kuriamą dainų ir muzikos pasaulį. Muzikiniu koncertų apipavidalinimu pasirūpina neatskiriama solistės palydovas Arvydas PALTINAS.

Vertingą indėlį į meninę programą įnešė Vasario 16 gimnazijos mergaičių dešimtukas, vadovaujamas muzikos mokyt.A.Paltino. Po programos vyko pasilinksminimas su šokiais.

----- xXx -----

JONAS IR ZINAIDA GLEMŽOS PASITRAUKĖ Į POILSĮ

Jonas Glemža su negausiu būreliu bendradarbių prieš daugiau kaip 20 metų yra įsteigęs Lietuvių šalpos draugiją LABDARĄ Stuttgarte ir visą laiką jai vadovavęs. Per du dešimtmečius Draugija yra daug padėjusi nepasiturintiems tautiečiams Vokietijoje. Pirmiausia buvo šelpiamas mokslus einantis jaunimas, daugiausia Vasario 16 gimnazijos mokiniai ir jų baigę studentai. Paskutiniais metais stipriau paremiami Lenkijos lietuviai mokiniai bei studentai.

Pr.metais iškilmingai atšventęs šimtąjį gimtadienį, J.Glemža atsisakė būti perrenkamas LABDAROS pirmininku. Jis išrinktas garbės pirmininku. Jo darbą testis ėmėsi jo žmona Zinaida. Susilpnėjus sveikatai, ir Z.Glemžienė atsisakė pirmininkės pareigų. Ir ji išrinkta garbės pirmininke. Ji nebesutiko būti ir Vokietijos LB valdybos įgaliotine prie Baden-Württembergo krašto vyriausybės.

Š.m. gegužės 7 Hüttenfelde, Vasario 16 gimnazijos patalpose, įvyko visuotinis LABDAROS narių susirinkimas. Jį atidarė vicepirmininkas dr.Jonas Norkaitis. Posėdžiui pirmininkauti pakviestas direktorius Andrius Šmitas, sekretoriauti - mokyt.Bronė Lipšienė. Pr.metų veiklą apžvelgė Jonas Glemža. Dėl pirmininkės Z.Glemžienės ligos ji sulėtėjo, bet pajamos nesumažėjo: jos pasiekė kasmetinį 11.000 DM lygį. Didelė jų dalis skiriama mokslus einančiam Lenkijos lietuvių moksleivijai paremti. Pageidavo, kad būsimoji Valdyba pagyventų santykiavimą su Draugijos nariais.

Dr.J.Norkaitis painformavo, kad 1987 pabaigoje Draugija turėjo apie 36.000 DM: apie 20.000 DM aukų, kurių davėjai yra nurodę, kuriems reikalams jos naudotinos (zweckgebundene Spenden), ir apie 16.000 DM - Valdybos nuožiūra. Paveikiai paremta vieno Vokietijos lietuvių jaunimo atstovo kelionė į VI Pasaulio LJ Kongresą Australijoje.

Draugijos kontrolę atliko A.Šmitas ir tėv.Alf.Bernatonis. Susirinkime kontrolės protokolą perskaitė A.Šmitas. Per 1987, su žymiu likučiu iš pr.metų, turėta 36.641,79 DM pajamų ir tiek pat išlaidų. Kontrolieriai siūlė balansą ir apyskaitą tvirtinti ir atleisti Valdybą nuo atsakomybės, o LABDAROS būstinę perkelti į Hüttenfeldą, kurio apylinkėse yra gausūs narių bei rėmėjų telkiniai. Susirinkimas šiems siūlymams pritarė.

J.Glemža siūlė į naują Valdybą rinkti dabartinius jos narius ir dar Joną Vitkų išdui tvarkyti. Vėliau pasiūlytas ir Kazys Bendoraitis buhalterijos knygoms vesti.

Po pietų kiek pasitarus ir padiskutavus dėl tolimesnės veiklos, į Valdybą išrinkti ir taip pasiskirstę pareigomis: pirmininkas Arminas Lipšys (Hüttenfeld), vicepirmininkas dr. Jonas Norkaitis (Stuttgart), sekretorė mokyt.Bronė Lipšienė (Hüttenfeld), išdininkas Jonas Vitkus (Viernheim), buhalteris Kazys Bendoraitis (Schwetzingen) ir narys Ričardas Tenzgolskis (Mannheim). Kontrolieriais išrinkti tėv.Alfonsas Bernatonis, Andrius Šmitas ir Vytautas Brazaitis. Naujoji Valdyba yra pasiryžus pagyventi LABDAROS veiklą ir sutelkti daugiau lėšų mokslą einančiam lietuvių jaunimui paremti. Ji tikisi, kad lietuviškoji vi-

suomenė jos darbą įvertins ir rems.

LABDAROS adresas: Schloss Rennhof, 6840 Lampertheim 4 - Hüttenfeld. Telef. 06256-1200.
Sąskaita banke: Konto-Nr. 8.0644.07 Volksbank Kreis Bergstrasse. BLZ 509 914 00.
6840 Lampertheim

A n n a b e r g . /Bad Godesberg

Pabaltiečių krikščionių studentų sąjunga kasmet praveda Annaberge (Bonn 2) pabaltiečių kultūrų dienas. Š.m. gegužės 12-14 buvo gvildinti Pabaltijo tautų kultūrų savitumai, jų panašumai ir skirtumai. Norėta atsakyti į klausimą, ar galima kalbėti apie bendrą Pabaltijo kultūrą.

Prof.F.Scholz apžvelgė visų trijų baltų literatūrų panašų išsivystymą, nurodydamas jų savitus kelius. J.Purga pristatė estų, V.Kalnina - latvių lyriką. M.Baublienė kalbėjo apie naujausią lietuvių prozą, C.Hasselblatt - apie pokarinę estų literatūrą. A.Urdzė ir A.Krivickas su skaidrėmis paaiškino visų trijų Pabaltijo tautų naujausias meno kryptis, gi pianistas Mochov pagrojo latvių ir estų kūrinis. Didžiausia šio suvažiavimo atrakcija buvo iš Latvijos atvykęs garsus poetas L.Briedis, žinomas ir kaip lietuvių eilėraščių vertėjas į latvių kalbą. Jis apžvelgė Pabaltijo pokarinę lyriką ir skaitė savo eilėraščius latviškai bei vokiškai.

Paskutiniaisiais dešimtmečiais išryškėja Pabaltijo kultūrų suartėjimas. Daugėja vertimų, kultūrininkai jieško tarpusavio ryšių, didėja pasikeitimai parodomis, vaidinimais, koncertais. Ryškūs šių tautų savitumai praturtina vienas kitą. Iš išorės žiūrint, matomi ir kai kurie šių kultūrų panašumai: didelė tautosakos įtaka, lyriškumas ir platus atvirumas bendrai Europos kultūrai.

M I R U S I E J I

IŠKELIAVO AMŽINYBĖN TĖVAS ALFONSAS BERNATONIS, OFM Cap. Amžinojo Kunigo Jėzaus Kristaus kvietimu. Taip paskelbė jo mirtį delegato lietuvių sielovadai Vokietijoje kun. Antano Bungos, Vokietijos LB tarybos ir Vasario 16 gimnazijos išsiuntinėtas pranešimas.

Mirė 1988 birželio 5. Palaidotas birželio 10 Dieburgo kapinėse šalia msgr.Razmino ir kitų kunigų bei vienuolių. Atsisveikinimas su velioniu vyko iš pat ryto iki gedulingų mišių kapucinių bažnyčioje Dieburge. Prie vainikais apdėto karsto garbės sargybą stovėjo jo aptarnautų lietuvių apylinkių ir Vokietijos LB atstovai. Buvo kalbamos maldos lietuviams kunigams vadovaujant. Dviem autobusais atvykus Vasario 16 gimnazijos mokiniams, dideliai daliai mokytojų ir tarnautojų, garbės sargybą prie karsto perėmė tautiniais drabužiais apsirengę mokiniai.

Gedulo pamaldoms vadovavo tėv.dr.Konstantinas GULBINAS, OFM Cap. Šv.mišias koncelebravo vysk.dr.Antanas DEKSNYS su protonotaru Ladu Tulaba iš Romos, kun.Jonu Petrošium iš Paryžiaus, kun.Antanu Bunga, kun.dr.Justinu Vaišvilu, kun.Jonu Dėdinu, kun.Broniu Liubinu, kun.Kazimieru Senkum, kapucinių provinciolu dr.Eckehardt Krahl. Kartu meldėsi ir 20 kapucinių vienuolių.

Pamokslą apie velionio nueitą gyvenimo kelią pasakė tėv.dr.Konstantinas Gulbinas. Buvo gimęs 1914 rugsėjo 16 Medininkų kaime, Jiezno valsč., Alytaus apskr. daugiavaikėje šeimoje. Vienuolio įžadus padarė 1941 spalio 24, kunigu išventintas 1943 rugsėjo 1 Mūnsterio (Westf.) katedroje. Teko būti nacių kalėjime, 1944 pergyventi baisų Mainzo bombardavimą, kai žuvo 41 vienuolis bei seselė. Po karo buvo Vokietijos ir Austrijos lietuvių katal. misijos direktorius, ėjo vadovaujančias pareigas Lietuvių Bendruomenėje ir Gimnazijoje. Jam mirus, aiškiai matome, kiek daug žmonių jo liūdi. Kvietė melsti Pjūties Viešpatį, kad į velionio vietą siųstų naujų darbininkų.

Giedojo Gimnazijos choras, vargonavo muzikos mokyt.Arvydas Paltinas. Per pamaldas iš Lietuvos atvyko velionio brolio sūnaus žmona su dukra Rūta, kurios buvo jau seniau iškviestos ir laukiamos, negalvojant apie mirtį. Jos karstą papuošė liet.raštų juosta su atitinkamu užrašu.

Savo brolio karstą iš bažnyčios išnešė ir į kapą atnešė 4 barzdoti kapucinai. Prie atviros kapo duobės kun.A.Bunga atkalbėjo maldas. Vokietijos LB ir savo šeimos vardu jautria kalba atsisveikino Valdybos pirmininkas dipl.inž.Juozas SABAS. Pabrėžė, kad velionis buvo ne tik geras dvasininkas, bet ir mielas pasaulietis, didelis lietuvių visuomenės veikėjas ir patriotas, rūpinęsis lietuviybės išlaikymu svetur. Buvo išrink-

tas ir rengėsi vykti į VII Pasaulio LB seimą Kanadoje atstovauti Vokietijos lietuviams. Po operacijos, matydamas jog ten būti nebegalės, rūpinosi, kad jo vieton būtų pasiųstas kitas. Kai per Vokietijos LB tarybos suvažiavimus atsirasdavo sunkumų sudaryti Valdybą, su didele kantrybe ir užsispyrimu prikalbėdavo tinkamus asmenis imtis atsakingų pareigų. Labai džiaugėsi laimingai užbaigta Gimnazijos berniukų bendrabučio statyba. Nemažiau jam rūpėjo ir nudegusios pilies atstatymas. Deja, prie tų darbų prisidėti jis nebegali ir ateinančiais metais nebegalės pasidžiaugti jų užbaigimu.

Sujaudintu balsu pasakytą kalbą J.Sabas užbaigė velionio mėgtos dzūkų liaudies dainos žodžiais - Griaudzinamės ir liūdime, nežinodami, kaip reikės užpildyti jo paliktą spragą Vokietijos lietuviuose.

Susijaudinęs kalbėjo ir Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius ŠMITAS, nes jam tenka atsisveikinti ne tik su Kuratorijos pirmininku, bet ir su savo tėvu. Velionis kaip tikras tėvas rūpinosi Gimnazija, stebėdamas, kad jaunimas būtų auklėjamas krikščioniška ir lietuviška dvasia. Dar būdamas Vokietijos liet.katal.sielovados direktorium, organizavo liet. vaikų vasaros stovyklas, rėmė jaunimo veiklą, suvažiavimus, seminarus, skautus ir ateitininkus. Bet didžiausias jo rūpestis buvo Vasario 16 gimnazija, nes, jo nuomone, ji yra viena svarbiausių mūsų išeivijos institucijų, kurią privalo visi remti. Nuo pat pirmų Gimnazijos dienų rūpinosi jos likimu: skyrė kapelionus, jieškojo direktorių, mokytojų ir mokinių. Kai 1953 reikėjo palikti Diepholzo kareivines, surado naujas patalpas - Rennhofo pilį Hüttenfelde ir padėjo ją nupirkti. Daug kartų važinėjo į JAV-bes, rinkdamas aukas tolimesnėms statyboms. Kai buvo suruošta talka berniukų bendrabučio kambariams pilyje remontuoti, dirbo pats su plaktuku rankoje. Ilgus metus buvo Švietimo komisijos, o nuo 1977 - Kuratorijos pirmininku.

Kalbėtojui 8 metus teko su velioniu dirbti Kuratorijos valdyboje ir tik retą dieną neteko kalbėtis. Kasdien telefonu teiraudavosi apie padėtį Gimnazijoje, kas savaitę atvažiuodavo. Kietai laikėsi savo nuomonės, bet nevengė ir kompromisų. Buvo linksmas, turėjo daug žmogiškos šilumos ir nuoširdumo. Rūpinosi Gimnazija ne tik kaip institucija, bet ir jos mokiniams bei mokytojais. Noriai skirdavo premijų mokinių konkursams, paremdavo dalyvavimą didelėse lietuvių šventėse - Šv.Kazimiero bei Lietuvos krikščionybės jubiliejuose Romoje ir kit. Kiekvienas galėjo į jį kreiptis, nesibijodamas, jog nebus išklausytas ar nesuprastas. Jis buvo tikras tėvas. Šiandien liūdime neteką artimausio žmogaus. Dėkojame Dievui, kad Jis buvo davęs mums tokį gerą tėvą, ir meldžiame suteikti jam dangų už jo gerus darbus. Pažadėjo niekad velionio neužmiršti ir testti jo darbus.

Kun.Fr.SKĖRYS paskutinį sudiev tarė Lietuvių evangelikų liuteronų išeivių Bažnyčios vyr. tarybos ir valdybos vardu. Kalbėtojas nuo 1955 mokytojavo Gimnazijoje, sklandžiai bendradarbiaudamas su velioniu, kuris buvo ekumeninės dvasios žmogus.

Mainzo vyskupo dr.Lehmann ir generalinio vikaro vardu atsisveikinimo žodį tarė ordinarinis tarėjas dr.MAYER. Pažymėjo, kad velionis, tarnaudamas lietuviams, artimai bendradarbiavo su Kurija. Netekęs laikinos tėvynės, jis rado amžiną tėvynę danguje.

Lietuvių sielovadai Vokietijoje delegatas kun.Antanas BUNGA sakė, kad šv.Augustinas patarė tikintiesiems neliūdėti mirusiųjų. Bet mes negalime neliūdėti netekę brangaus ir mylimo savo nario, ir nesidžiaugti, kad jį turėjome. Niekas negalės užpildyti jo paliktos spragos. Nesigėdime ašarų, nes mūsų liūdesys ir ašaros tikros. Dėkojo visiems, kurie padėjo velioniui gyvenime ir kurie šiandien susirinko malda išlydėti jį į amžinybę. Amžiną atilsį duok jam Viešpatie... Gimnazijos choras giedojo - Dievo angelas... Kapucinai vienuoliai giedojo laidotuvių giesmes vokiškai ir lotyniškai.

Nors, mirusiojo pageidavimu, buvo prašoma vietoje vainikų aukoti Vasario 16 gimnazijai, bet ant kapo sudėta keliolika brangių vainikų. Visi buvo pakviesti į Pašto aukštosios mokyklos valgyklą pietų. Pietavo per 200 asmenų.

O n a HERMANIENĖ-Gudaitytė mirė 1988.IV.18 Wittliche. Iki mirties buvo slaugoma dukters Bartusevičienės Onos, jun., ir jos šeimos. Palaidota balandžio 22 Wittlichio kapinėse. Laidojimo apeigas atliko vietos evang.kun.Biermann. Į laidotuves skubėjo sūnus Alfredas iš Lietuvos, bet atvyko tik vėliau. Buvo gimusi 1898.IX.21 Pažerų kaime, Jurbarko valsč. Užaugino 6 vaikus, kurių 4 dar gyvena Lietuvoje su šeimomis. Į Vokietiją atvyko 1959. Vyras Robertas mirė 1980. Velionės duktė Marta Drėšerienė, gyv.netoli Kempteno, mirė 1988.V.8 Kempteno ligoninėje. Liko dvi dukros su šeimomis.

A n t a n i n a GRIGAITYTĖ, VLB Memmingeno apylinkės narė, mirė 1988.IV.23 Memmingene. Palaidota balandžio 26 to miesto kapinėse. Buvo gimusi 1909.X.6 Šakiuose. Vokietijoje gyveno vieniša, jokių giminių neturėjo. Lietuvoje liko trys seserys. Buvo jautri bendruomeniniams lietuvių reikalams ir pagal išgales juos rėmė.

S t a s y s GRIGALIŪNAS, dr.jur.utr., mirė 1988.V.26 Kőnigsteine/T. Palaidotas birželio 3 Hőttenfeldo kapinaitėse, kur 1972 buvo palaidojęs savo žmoną Juliją ir pasi-likęs sau vietas. Kapas uždengtas didele granito plokšte, kurios įrašas vokiečių kalba skelbia: "Sibire mirusiems tėvams Onai ir Rokui prisiminti". Laidojimo apeigas atliko Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun.J.Dėdinas, asistuojamas šešių mokinių. Vargonėliais kapų koplyčioje grojo mokyt.A.Paltinas. Karstas skendo gėlių vainikuose. Kun.Dėdinas pamoksle priminė, kad velionis kasmet atvykdavo savo žmonos Julijos kapo aplankyti ir dalyvaudavo Vėlinių pamaldose. Prie kapo duobės velionio jaunų dienų draugas Justinas Lukošius apžvelgė jo gyvenimą. Buvo gimęs 1906.VII.16 Norkūnuose. Baigęs Panevėžio gimnaziją, Vytauto Didž.un-te studijavo lituanistiką, buvo Kauno valstybės teatro sekretorius. Po karo gavo teisų daktaro laipsnį Heidelbergo universitete, buvo FOX-FILM bendrovės juriskonsultu, kur dirbo ir jo žmona Julija.

Laidotuvėmis rūpinęsis testamento vykdytojas kun.Fr.Skėrys pranešė, kad iš Lietuvos į laidotuves turėjo atvykti velionio brolio duktė Vitalija ir sūnus Stasys. Jie atvyko tik sekančią savaitę. Laidotuvės įrašytos į vaizdajuostą.

J o n a s DAMSKIS, buv.VLB Krefeldo apylinkės pirmininkas, mirė 1988.V.30 Krefelde. Palaidotas birželio 3 Hőttenfeldo kapinaitėse. Laidojimo apeigas atliko kun.J.Dėdinas. Pamoksle kapų koplyčioje jis aiškino, kad Katal.Bažnyčia nebelaiko mirties didele nelaime, bet tik perėjimu į kitą gyvenimą. Gyvieji gali padėti mirusiems malda, kuri yra gražiausias vainikas ant velionio kapo. Vargonėliais grojo mokyt.A.Paltinas. Prie kapo duobės atsisveikinimo žodį Vokietijos LB valdybos vardu tarė jos reikalų vedėjas J.Lukošius, pabrėždamas velionio patriotiškumą ir bendruomeniškumą. Kai 1968 VLB Krefeldo apylinkė pradėjo irti, Damskis ėmėsi jai vadovauti. Jis ir miręs panoro būti palaidotas arti VLB valdybos būstinės ir Vasario 16 gimnazijos. Ant kapo sudėta daug vainikų ir gėlių puokščių. Lietuvių išėivių evang.liuteronų Bažnyčios vyr.tarybos ir valdybos vardu šeimai užuojautą pareiškė kun.Fr.Skėrys.

Į laidotuves iš Krefeldo buvo atvykusi žmona Emma, sūnus Harald-Kęstutis iš Mūncheno su dviem dukrytėmis ir uošviais bei sūnus stud.Horst-Vidas iš Berlyno. Velionis buvo gimęs 1911.X.15. Tarnavo liktiniu puskarininkiu Šiauliuose. 1944 pasitraukė Vokietijon, bet sovietai jį pasivijo ir išvežė į Sibirą. 1945 grįžo į Vilnių, 1951 vedė akušerę Emma, su kuria 1960 atvyko į V.Vokietiją. Iki išėjimo poilsin 1976 dirbo Bayer-Werke chemijos laboratorijoje Krefelde.

M a r i j a BRAKAUSKIENĖ-Kevelaitytė mirė 1988.VI.10 Dachau ligoninėje. Palaidota birželio 14 Mūnchene, Westfriedhof kapinėse. Į laidotuves iš Čikagos buvo atskridęs sūnus Vaidevutis ir vaikai Šarūnas. Laidotuvinėms buvo pakviesti į svetainę šermenu. Buvo gimusi 1916.IX.9 Karnių kaime, Šakių apskr. Paliko vyrą Antaną Brakauską ir sūnų Vai- devutį su šeima.

A d o m a s GELŽINIUS, kun. garbės senjoras mirė 1988.VI.22 Braunschweige. Palaidotas birželio 28 Veltheimo kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kunigai Lang ir Fr.Skėrys. Dalyvavo apie šimtinė žmonių. Atsisveikinimo kalbas pasakė Pasaulio liuteronų sąjungos vokiečių tautinio komiteto įgaliotinis kun.Edm.Ratz, vyr.Bažnyčios tarėjas kun.dr.Gottfried Klapper, Pasaulio liuteronų sąjungos centro Vak.Vokietijoje senj.kun.Nietzold bei kunigai Apel, Martynas Klumbys ir Fr.Skėrys. Velionis buvo gimęs 1902.IV.19 Lampsočių kaime, Šilutės apskr. 1931 ordinuotas kunigu. 1937-1941 - senjoras ir Konsistorijos viceprezidentas. 1941 repatrijavo į Vokietiją. Po karo kunigavo vokiečių parapijose ir aptarnavo lietuvius Wattenstedte, Lebenstedte ir kitur. Lietuvių išėivių evangelikų liuteronų vyr.Bažnyčios tarybos prezidiumo narys. Parašė knygutę "Liuteronų Bažnyčia Lietuvoje" vokiečių kalba.

N o r b e r t A l f r e d LIEDTKE, Vak.Vokietijos evangelikų Bažnyčios (EKD) vyr. administratorius, mirė 1988.VII.14 Hannover. Palaidotas liepos 21 Burgdorfe. Vokietijos lietuvių evangelikų vardu atsisveikino kunigai Fr.Skėrys bei Mart.Klumbys ir Valdybos pirmininkas Rič.Baliulis. Buvo gimęs 1929.I.25 Klaipėdoje. Būdamas 8 metų su tėvais išvyko Vokietijon. Po karo, eidamas aukštas pareigas Vokietijos evangelikų Bažnyčioje, daug padėjo evangelikams lietuviams šiame krašte.

N u m a t o m i r e n g i n i a i

XXXV EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ Vokietijoje - Romuva, Vasario 16 gimnazija. Liepos 31 (sekmadienį) 20.00 val. S u s i p a ž i n i m o v a k a r a s . Rugsjūčio 1 (pirmadienį) 10.000 val. A t i d a r y m a s . Vincas BARTUSEVIČIUS, Vak.Vokie- tija - Pabėgėliai ar tremtiniai: lietuviai DP Vokietijoje? 14.00 val. Europos lietuvių fronto bičiulių konferencija.

- 20.00 val. Artūras HERMANAS, Vak.Vokietija - Prūsijos lietuviai: vietiniai ar ateiviai?
- Rugpjūčio 2 (antradienį) 10.00 val. Ilona MAZILIAUSKIENĖ, Kanada - Moteris ir gyvenimas Lietuvos prozininkų kūryboje.
14.00 val. Vokietijos ateitininkų konferencija.
20.00 " Kajetonas J.ČEGINSKAS, Vak.Vokietija - Septintasis kryžius: jubiliejiniai svarstymai.
- Rugpjūčio 3 (trečiadienį) 10.00 val. Vincas NATKEVIČIUS, Vak.Vokietija - Maceinos lyrika. Popiet Iškylos į Wormsą ir laivu Neckaru.
20.00 val. Alfonsas KRIVICKAS, Vak.Vokietija - Prof.Pauliaus Galaunės įnašas į Lietuvos meno istoriją.
- Rugpjūčio 4 (ketvirtadienį) 10.00 val. Vytautas SKUODIS, JAV-bės - Tauta tėvynėje ir išėivijoje: jos problemos ir santykis su dabartine Sovietų Sąjungos politika.
16.00 val. Simpoziumas - Ryšiai su dabartine Lietuva. Vadovauja Gintė DAMUŠYTĖ, JAV-bės.
20.00 " Vytenis M.VASYLIŪNAS - Kas yra kometa?
- Rugpjūčio 5 (penktadienį) 10.00 val. Vytautas J.BIELIAUSKAS, JAV-bės - Negirdimas kančios šauksmas sąžinės kalinių - moderniosios represijos psichologiniai bruožai.
14.00 val. Pabaltiečių draugijos posėdis.
16.00 " Pranešimai apie VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą - Kestutis IVINSKIS, Raimonda ŠREIFELDAITĖ, Vak.Vokietija.
20.00 " TĖVYNĖS VALANDĖLĖ - Nijolės Sadūnaitės atsiminimų interpretacija - Karolina PALIULIENĖ ir Jonas-Kristofas MONČYS, Prancūzija.
- Rugpjūčio 6 (šeštadienį) 10.00 val. J.E. vysk.Antano DEKSNIŲ atnašaujamos už Lietuvą šv.mišios.
11.00 val. Stasys LOZORAITIS, Italija-JAV-bės - Lietuvos nepriklausomybė ir ir Maskvos persitvarkymas.
14.00 " Europos kraštų LB ir JS vadovų suvažiavimas.
20.00 " Koncertas (jaunųjų literatų vakaras).
Laužas - linksmavakaris.
- Rugpjūčio 7 (sekmadienį) 10.00 val. pamaldos.
11.00 " Studijų savaitės uždarymas.

Rytais šv.mišias atnašaus kun.Jonas JŪRAITIS, Šveicarija. Laisvalaikiais bus rodomi video-filmai, skaidrės ir kt. Veiks parodos: Lietuvos meno leidiniai - Alfonsas KRIVICKAS; Lietuvių tautodailė - Irėna KRIVICKIENĖ ir kt.

Studijų savaitės a d r e s a s : Litauisches Gymnasium, D-6840 Lampertheim 4 - Hüttenfeld. Tel. 06256-322 ir 1641. Vykstantiems traukiniu iš Mūncheno, Stuttgarto, Heidelbergo, Frankfurto važiuoti iki Weinheim/Bergstr. stoties, o iš čia su 4 linijos (Weinheim-Worms) autobusu tęsti kelionę į Hüttenfeldą. Sustojimo vieta - Hüttenfeld West (prieš pilį). Atvykstantiems traukiniu iš Kūlno, Bonnos, Mainzo, Wiesbadeno važiuoti iki Wormso stoties, o iš čia (autobusas stovi prieš gelež.stotį) tęsti kelionę autobusu į Hüttenfeldą linija Worms-Weinheim.

Automobiliu važiuoti autostrada A5 (E4) Frankfurt, Darmstadt, Heidelberg-Basel. Įvažiavimas Hemsbach (tarp Weinheim ir Heppenheim), bet išvažiavus nesukti į Hemsbachą, o į priešingą pusę - į Lampertheimą. Už poros km - Hüttenfeldas ir pirmoji sodyba dešinėje - Romuva su savo gražiąja pilimi.

Atvykstantiems lėktuvu į Frankfurtą, važiuoti S Bahn'u į gelež.stotį, o iš ten į Weinheimą; toliau autobusu, kaip aukščiau nurodyta. Jei tektų ilgiau laukti autobuso, važiuoti taxi arba paskambinti Gimnazijon (tel.06256-322 ir 1641) ir rengėjai paims.

M o d e r a t o r i a i : dr.K.J.Čeginskas, K.Ivinskis ir Eglė Juodvalkė.
O r g a n i z a c i n ė k o m i s i j a : T.Bartusevičius, A.Grinienė ir R.Šreifeldaitė.
P r a g y v e n i m a s G i m n a z i j o s b e n d r a b u t y : kambary dviese su dušu 280 DM, be dušo 245 DM. Jaunimui 140 DM. Gyvenant kitur, maistas Gimnazijoje kainuos 20 DM dienai.

R e g i s t r a c i j o s m o k e s t i s - 50 DM, jaunimui 20 DM. Registruotis pas Aliną Griniene, D-8000 München 50, Diamantstr.7, tel.089-1504471.

Studijų savaitės sąskaita banke: Litauische Studienwoche Konto-Nr.8.9340.02 Volksbank Kreis Bergstrasse, BLZ 509 914 00. 6840 Lampertheim.

Siunčiant pinigus čekiu arba banko perlaida iš užsienio, bankas atskaito Abwicklungs-Gebühr ir Porto/Spesen iki 10 DM.

Liepos 18 - rugpjūčio 27 Saaro krašto vasaros akademijos įvairūs kursai, kuriuose tarp kitų visą laiką akmens ir medžio skulptūrą dūstys skulptorius Antanas MONČYS, o teatrą ir vaidybą rugpjūčio 8-26 dėstys aktorius Jonas-Kristofas MONČYS, abu iš Paryžiaus. Dalyvavimo sąlygas galima sužinoti: Saarländische Sommerakademie e.V. 6633 Wadgassen. Tel.06834-47797 + 48645.

Rugpjūčio 5-7 VI LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ BAŽNYČIOS IŠEIVIJOJE SINODAS
Sinodo šūkis - Viešpats mano šviesa (27 Ps)

Rugpjūčio 5 (penktadienis) 9.00 val. Sinodalų registracija

11.00 val. Pamaldos

15.00 " A t i d a r y m a s : 1) Prezidiumo, sekretorių, mandatų ir rezoliucijų komisijų rinkimai; 2) Vyr.Bažnyčios tarybos pirmininko ir sekretoriaus pranešimai; 3) Bažnyčios dabartinė padėtis ir ateities perspektyvos; 4) Komisijų ir darbuotojų pranešimai: a) Giesmyno leidimas, b) Šv.Rašto vertimas, c) Spauda, d) Kunigų, diakonų, lektorių ir darbuotojų prieauglis; dd) Pranešimas apie ateitį ir ateities perspektyvas; Diakonų ir lektorių paruošimas - programų pristatymas, diskutavimas ir evtl.priėmimas; Neordinuotų bendradarbių paruošimas.

19.30 val. Vakarinė maldą

Rugpjūčio 6 (šeštadienis) 9.00 val. Rytinės pamaldėlės

9.30 val. Bažnyčios organizaciniai reikalai: 1) Vyskupo titulo klausimas mūsų Bažnyčioje; 2) Statuto keitimas: komisijos pranešimas, diskusijos, nutarimai; 3) Bažnyčios persitvarkymas Vak.Vokietijoje ir kituose kraštuose: diskusijos, nutarimai, statuto tvirtinimas; 4) Kasininko ir revizijos komisijos pranešimai; 5) Vyr.Bažnyčios tarybos, pirmininkų, senjorų, sekretoriaus, kasininko ir revizijos komisijos rinkimai; 6) Sekantis Sinodas, įvairūs reikalai, siūlymai ir pan.

Evangelikų Bažnyčios padėtis Lietuvoje ir mūsų santykiai su ja - pranešimai diskusijos.

19.30 val. Vakarinė maldą

20.00 " Kultūrinis vakaras

Rugpjūčio 7 (sekmadienis) 9.30 val. VI Sinodo uždarymas

11.30 " Pamaldos su Šv.Vakariene

SINODAS yra lietuvių evangelikų išėivijoje aukščiausia institucija, reprezentuojanti evangelikus liuteronus, išblaškytus visame pasaulyje.

Sinodas įvyks 1988 rugpjūčio 5-7 Annaberge, 5300 Bonn 2. Tel.0228-316 244

Spalio 5-7 Annaberge Lietuvių literatūros būrelis aptars Juozo Grušo dramą HERKUS MANTAS vokiečių kalba. Kviečiami ir senprusių palikuonys bei kiti vokiečiai. Užsirašiusiems bus išsiųstas teksto originalas ir vertimas į vokiečių kalbą. Registruotis pas Artūrą Hermaną, C.M.v.Weber-Str.14, 6919 Bammental.

Spalio 14-16 LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO suvažiavimas ir mokslinė konferencija Hüttenfelde, Romuvoje.

Spalio 22 Vyskupo Pauliaus Baltakio lankymasis ir Maironio minėjimas Stuttgarte.

Spalio 29 - lapkričio 1 Pabaltiečių jaunimo suvažiavimas Annaberge. Tema - Tautų sugyvenimas Pabaltijy. Vyks paskaitos, simpoziumas, šokiai.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčia Vakarų Vokietijoje ..... 200 DM
Pranas Alijošaitis iš Wiesbadeno 120 DM, Danis ir Hildegard Matzikai iš Frankfurto 76 "
Vaitiekus Federavičius iš Bad Zwischenahno, Antanas Jurgaitis iš Memmingeno,
Albert Süsse iš Hamelno, Liucijonas Vilčinskas iš Hageno ir Karl-Heinz Kaulich iš Neu-Ulmo po 50 DM, Povilas Baužys iš Horbo 36 DM, Peter Intas iš Cadolzburgo ir Romas Kühn iš Warendorfo po 25 DM, XY iš Zeppelinheimo ir Antanas Sprainaitis iš Kaufbeureno po 30 DM, M.Z. iš Züricho ir dipl.inž.Alois Panzer iš Halterno po 20 DM.
Ačiū.

Antanas SPRAINAITIS, gyv.Kaufbeuren, Heriloring 21, gim.1917 JAV-bėse, užaugęs Lietuvoje, j i e š k o Juozo SABALAUSKO, per karą buv.viršilos Rytų fronte, po karo tarnavusio amerikiečių darbo daliniuose Vokietijoje, ir Juozo MIKALŪNO, per karą dirbusio Šakių kooperatyvo krautuveje, 1944 pasitraukusio į Vokietiją. Buvo vedęs Dedinaitę nuo Sintautų.

Vokietijos LB valdyba D-6840 Lampertheim 4, Romuva Tel.06256-322 ir 1641
Konto-Nr.58 17978 Deutsche Bank Weinheim BLZ 670 700 10